TÜRK İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

MAYIS / 1993

SAYI : 277

TÜRK-İŞ'İN BİRLİK, MÜCADELE VE DAYANIŞMA MİTİNGİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU
Bayram MERAL
Genel Başkan
Şemsi DENİZER
Genel Sekreter
Enver TOÇOĞLU
Genel Mali Sekreter
Salih KILIÇ
Genel Eğitim Sekreteri
Sabri ÖZDEŞ
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ ADINA
Genel Başkan
BAYRAM MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
ENİS BAĞDADİOĞLU

YAYINI HAZIRLAYANLAR
ERKİN OKAY
MEHMET OHRİ

FOTOĞRAFLAR
NİHAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ
TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No: 10
Yenişehir/ANKARA
Tel: 433 38 24 - 433 31 25 (Santral)
Fax: 433 68 09
Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların düşüncesini yansıtır.

ABONE
Yurtiçi, 6 aylık 40.000.- TL., Yıllık 80.000.- TL.,
Yurtdışı 6 aylık 60.000.- TL., Yıllık 120.000.- TL.,

DERGİMİZ BASIN AHLAK YASALARINA UYAR

Dizgi - Baskı:
DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
434 14 71 • ANKARA

BASKI TARİHİ : 24.05.1993

DEMİREL CUMHURBAŞKANI

Doğru Yol Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel, TBMM'nin 16 Mayıs'ta yaptığı üçüncü tur seçimleri sonunda 244 oyla, Cumhurbaşkanı seçildi.

Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın ani vefatı ile boşalan bu makama, DYP Genel başkanı dışında, ANAP, Refah Partisi ve CHP adayları katıldı.

Yapılan iki oylama sonucunda, Anayasamızın öngördüğü çoğunluk sağlanamadı ve üçüncü tur'da salt çoğunluk olan 266'yı da aşarak 244 oyla dokuzuncu Cumhurbaşkanı seçildi.

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, TBMM'de yemin ettikten sonra yaptığı konuşmada, görevini Anayasanın öngördüğü koşullar içerisinde ve tarafsızlık ilkesi ile yapacağını söyledi.

TÜRK-İŞ'İN TELGRAFI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Cumhurbaşkanı seçilmesi dolayısiyle Süleyman Demirel'e şu kutlama telgrafını gönderdi:

"Sayın Süleyman Demirel
Cumhurbaşkanı
Ankara

Cumhurbaşkanlığına seçilmeniz nedeniyle TÜRK-İŞ topluluğu adına tebrik ve başarı dileklerimizi arzederim.

Çalışma yaşamının içinde bulunduğu sorunların çözümünde, zat-ı devletlerinizin işçi sınıfına vermiş olduğu sözün gerçekleşmesi için çaba harcayacağına inanıyor saygılar sunuyorum.

Bayram Meral
TÜRK-İŞ Genel Başkanı"

Sağanak yağmura rağmen onbinler alanda idi... Şiddetli yağmur altında büyük bir kalabalık Abide-i Hürriyet alanında toplandı. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral işçilere hitabetti. (yanda)

1 MAYIS COŞKU İLE KUTLANDI

BAYRAM MERAL: "Bütün dünyada ve Türkiye'de, işçiler ve sendikalar parlamenter demokrasinin bekçileridir"

"12 Eylül darbesinin amacı, işçi sınıfını ve sendikacılık hareketini zayıflatmaktır"

"İşçi sınıfı parlamenter demokrasiyi namusu gibi koruyacaktır. Darbe girişimine karşı demokrasiyi korumak için yapılan genel grev meşrudur"

TÜRK-İŞ 16. Genel Kurul kararına uygun olarak, Uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs, İstanbul'da açıkhavada bir yürüyüş ve mitingle kutlandı.

Taksim alanının özel statüsü nedeniyle İstanbul Valiliğinin izin vermemesi üzerine, Şişli'deki Abide-i Hürriyet alanında düzenlenen yürüyüş ve miting, sabahın erken saatlerinden itibaren yağan sağanak halindeki yağmura rağmen onbinlerin katılımı ile görkemli bir şekilde yapıldı.

TAKSİM ANITINA ÇELENK

1 Mayıs Cumartesi günü sabah toplanan TÜRK-İŞ Yönetim ve Başkanlar Kurulu üyeleri birlikte Taksim alanında Atatürk anıtına üzerinde "TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu" bandı bulunan bir çelenk koyarak saygı duruşunda bulundular.

Bayram Meral, burada yaptığı konuşmada; **"Cumhuriyetimizin kurucusu büyük Atatürk'ün, silah arkadaşlarının, 1 Mayıs 1977'de bu alanda ölen kardeşlerimizin, maden ocaklarında hayatlarını kaybedenlerin, korkunç bir ihmal sonucu çöp yığını altında kalarak yaşam yitiren insanlarımızın**

Ceyhan Çalı

Bayan işçinin konuşması

"Kadınıyla, erkeğiyle insanca yaşama ve çalışma koşullarına kavuşabilmek için mücadele edeceğiz"

Saygı duruşu ve İstiklal Marşından sonra, 1 Mayıs kutlaması Cevizli Sigara Fabrikası işçilerinden bayan Ceyhan Çalı kürsüye geldi.

"İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü yürüyüş ve mitingine hoş geldiniz" diyerek konuşmasına başlayan Çalı, 1989 bahar eylemlerinin, 3 Ocak genel eyleminin, Zonguldak maden işçilerinin büyük yürüyüşünün, 1991 yaz eylemlerinin ardından 1 Mayıs 1993 yürüyüş ve mitinginin işçi sınıfının tarihine şanlı bir sayfa olarak geçeceğine işaret ederek şöyle dedi:

"Bizi gören dostlarımız sevinsin, kıvanç duysun. Biz işçiyiz. Bir ücret karşılığında alınterimiz veya beyin gücümüzle hayatımıza kazanırız. Aramızda her siyasal görüşten, her dinsel inançtan, her etnik kökenden ve milletten insan vardır. Ama sorunlarımız ortak, çözüm yolları ortaktır. Kadınıyla, erkeğiyle insanca yaşama ve çalışma koşullarına kavuşabilmek için mücadele etmekten başka yolumuz yoktur"

Ceyhan Çalı, 12 Eylül askeri darbesinin işçi sınıfını ezdiğini, 1980-89 yılına kadar büyük sıkıntılar yaşandığını, bu sıkıntıların bugün 1 Mayıs'ı tam bir beraberlik içinde kutlamayı sağladığını da belirterek konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Sermayedar sınıf hak ve özgürlüklerimize saldırırken, işçiler olarak ilk defa böylesine yoğun baskılara ve yoksullaşmaya maruz kaldık. Rüzgar eken fırtına biçer."

Ulusal ve uluslararası işçi hareketinde en küçük başarının, tüm işçilerin mücadelesine güç kattığına da değinen Çalı, kadın işçilerin sorunlarına da değinerek sözlerine şöyle devam etti:

"İşçiler eziliyor. Ama kadın işçiler çifte baskı altındadır. Büyük Atatürk ülkemizde kadının çağdaşlaşması yolunda önemli adımlar atılmasında büyük katkılarda bulunmuştur. Laik Türkiye Cumhuriyeti'nde yasalar önünde kadınlar eşit haklara sahiptir. Ancak, gerçek hayatta bu eşitlik henüz sağlanamamıştır."

Ceyhan Çalı, ülkede gerçek demokrasi istediklerini, bunu temin için kadınıyla erkeğiyle birlikte mücadele verileceğini belirterek konuşmasını tamamladı.

önünde saygı ile eğiliyoruz. Ruhları şad'olsun" dedi.

İSTANBUL TRAFİĞİ TIKANDI

Çevre illerden yüzlerce otobüsün 1 Mayıs yürüyüş ve mitingine katılacak işçileri İstanbul'a getirmesi nedeniyle, trafik büyük ölçüde tıkandı.

DİSK'in de aynı gün Pendik'te düzenlediği toplantı nedeniyle, İstanbul caddelerinde TÜRK-İŞ ve DİSK'in 1 Mayıs afişleri duvarları kaplıyordu.

YÜRÜYÜŞ BAŞLIYOR

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri ve sendikacılar Abide-i Hürriyet alanına şiddetli yağmur altında yürüyor...

Sendika flamaları altında toplanan işçiler, çeşitli demokratik kitle örgütlerinin temsilcileri ile birlikte, saat 10.30'da yürüyüşe geçtiler.

Her sendikanın miting alanına gelişi, Türk Metal Sendikası Ankara Şube Başkanı Refik Üstün tarafından anons edilirken, en önde TÜRK-İŞ pankartı altında Genel Başkan Bayram Meral, Yönetim ve Başkanlar Kurulu üyeleri alana girdiler. İstanbul Belediye Başkanı Nurettin Sözen ve TBMM Başkan Vekili Fehmi Işıklar'la milletvekilleri ve çeşitli kuruluşların temsilcileri de kortejdeydiler.

MİTİNG BAŞLIYOR

Saat 13'e kadar süren alanda toplanma yürüyüşünü takiben, saygı duruşu yapılarak istiklal marşı söylendi.

Kürsüye gelen TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş 1 Mayıs bildirisini okudu.

Daha sonra, Cevizli Sigara Fabrikasından bayan işçi Ceylan Çalı ve madenci bareti ile

Ali Dildeş

Maden işçisinin konuşması

"12 Eylül öncesi işçi sınıfı siyasal kamplara bölündüğü için demokrasiye sahip çıkamadı"

1 Mayıs mitinginde konuşan maden işçisi Ali Dildeş, 12 Eylül 1980 öncesi işçi sınıfının siyasal kamplara bölünmesi nedeniyle parlamenter demokrasiye gerektiği gibi sahip çıkamadığına işaret ederk, "12 Eylül darbesinden sonra, sermayenin yoğun baskısı ve sömürüsü bizim için büyük bir eğitim oldu. Daha bilinçlendik" dedi.

1 Mayıs'ın komünist bayramı olmadığını, böyle bir iddianın işçi sınıfını bölmekten başka amacı olamayacağını belirten Dildeş, "Bugün, ekmek-barış-özgürlük ve demokrasi için, haklı ve meşru mücadelemizin bayrağını hep birlikte yükselteceğimiz gündür" diyerek konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Üreten biziz.

Her türlü hizmeti sunan biziz.

Arı biziz. Bu ülkede de, dünyada da yaratılan değerlerin çok büyük bir bölümü bizim eserimizidir.

Ama en büyük sıkıntıları çekenler yine biziz.

İş kazalarından ölen biziz.

İşyerlerinde tükenen biziz.

Emekli olduktan sora üç-beş yılı büyük sıkıntılarla ancak geçirebilen yine biziz.

İnsanca yaşamak istiyoruz.

Çalışma koşullarımızın insanca olmasını istiyoruz.

Ülke yönetiminde sınıfımızın çıkarları doğrultusunda söz sahibi olmak istiyoruz.

Bu isteklerimizi gerçekleştirmek için muhtaç olduğumuz kudret, işçi sınıfının birlik ve beraberliğidir, sınıf bilincidir, meşru ve demokratik yollardan mücadele kararlılığıdır.

Bu meydanı dolduran onbinlerce insan ve işyerlerinde ve evlerinde olsalar da kalpleri bizimle birlikte çarpan milyonlarca çalışan, bu isteklerimizi gerçekleştirecek güce sahip olduğumuza inanmaktadır.

İşçi sınıfı, Türkiye'de de, dünyada da, tüm çalışanlar için demokrasiyi, barışı, özgürlüğü ve refahı yaratacak güçtür.

İşçi sınıfından biri olmaktan gurur duyuyoruz.

Geleceği yaratacak gücün parçasını oluşturmaktan onur duyuyoruz.

Yaşasın işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması,

Yaşasın işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi,

Yaşasın tüm çalışanlar,

Yaşasın TÜRK-İŞ,

Yaşasın 1 MAYIS."

Ali Dildeş birer konuşma yaptılar.

Miting, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in konuşmasıyla sona erdi.

DAĞILDIKTAN SONRA OLAY

Mitingin sona ermesi ve işçilerin dağılmalarından sonra işçi olmayan bir grubun yürüyüş yapmak istemesi polis tarafından engellendi.

Olay büyümeden yürüyüşçüler dağıtıldı.

BAYRAM MERAL'İN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral 1 Mayıs mitinginde şu konuşmayı yaptı:

"Basının ve Televizyonun Değerli Çalışanları,

TÜRK-İŞ'imizin Eski Genel Başkanları,

TÜRK-İŞ'e üye Teşkilatların Sayın Genel Başkanları ve Yönetim Kurulu Üyeleri,

Değerli Sendikacı Arkadaşlarım,

Siyasi Partilerin Değerli Yöneticileri ve Üyeleri,

Demokratik Kuruluşların Sayın Yöneticileri ve Üyeleri,

Kamu Çalışanları Sendikalarının Değerli Yöneticileri ve Üyeleri,

İşçiler, Memurlar, Emekliler, Öğrenciler, Tüm Çalışanlar,

Ülkemizin dört bir yanından gelerek, yürüyüşümüze katılan ve bu meydanı dolduran kardeşlerim.

İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ta TÜRK-İŞ tarafından düzenlenen yürüyüş ve mitinge hoş geldiniz.

Bugün 1 Mayıs'ı kutlayan

Türk İşçi Hareketinin Liderleri, miting alanında işçilerin heyecanlı sloganlarını aynı duygu içinde izliyorlar...

1 Mayıs hazırlıkları Özdeş'in başkanlığında yapıldı

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş, hazırlık çalışmaları toplantısında konuşurken

1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası düzeyde birlik, dayanışma ve mücadele gününün İstanbul'da yürüyüş ve mitingle kutlanması için TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun genel kurul kararı doğrultusunda aldığı karar, Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş başkanlığında, oluşturulan 1 Mayıs Kutlama Komitesince yapılan çalışmalarla uygulandı.

15 Gün öncesinden Eskişehir, Bursa, İstanbul Anadolu yakası ve Avrupa yakası, İzmit, Tekirdağ, Kırklareli, Edirne, İzmir ve civar ilçelerde toplantılar düzenleyen sabri Özdeş, 1 Mayıs'ın en mükemmel şekilde kutlanması için yapılan çalışmaları anlatarak otobüslerle İstanbul'da buluşulmasını istedi.

Özdeş'in başkanlığında Petrol-İş Genel Mali Sekreteri Adnan Özcan, Deri-İş Mali Sekreteri İbrahim Kızıltan, Basisen Genel Teşkilatlanma Sekreteri Hıdır Menteş, Kristal-İş Genel Eğitim Sekreteri Kenan Güntürkün, Dokgemi-İş Genel Mali sekreteri Abdurrahman Sarçın, Tümtis Genel Teşkilatlanma Sekreteri Mustafa Okumuş, Denizciler Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Şükrü Akardaş, Hava-İş Genel Mali Sekreteri Cumhur Akınay, Toleyis Genel Sekreteri Durmuş Toprak, Belediye-İş Genel Sekreteri Kasım Yorulmazbaş ve TÜRK-İŞ 1. Bölge Temsilcisi Faruk Büyükkucak'tan oluşan "1 Mayıs Kutlama Komitesi", yürüyüş ve mitingin bütün ayrıntılarını tesbit ederek 1 Mayıs'ın olaysız geçmesinde büyük rol oynadı.

Miting hazırlık çalışmalarında Yol-İş Genel Başkan Danışmanı Yıldırım Koç, TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş'e çalışmalarında yardımcı oldu.

milyonlarca işçi, ekmek ve demokrasi istemektedir.

Bugün umudunu işçi sınıfına bağlamış milyonlarca vatandaşımız, huzur ve refah istemektedir.

1 Mayıs umut günüdür.

1 Mayıs, sevgi ve dostluk günüdür.

1 Mayıs, işçi sınıfının kendi bağımsız gücüne güvenme günüdür.

Biz işçi sınıfıyız.

Bir ücret karşılığında alınteri döken de, beyingücü harcayan da bizdendir.

Dünyayı hergün biz yeniden yaratınız.

Güç bizdedir. Umut biziz.

12 Eylül darbesinden önce 1 Mayıs günü genel tatildi.

1 Mayıs'larda işçi sınıfının gücünden korkan darbeciler, bu hakkımızı elimizden aldılar.

1 Mayıs'ın işçi sınıfının bayramı olarak yasallaşmasını istiyoruz.

TÜRK-İŞ Türkiye'de işçi sınıfının temsilcisidir, tüm çalışanların öncüsüdür.

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar ve demokratik kuruluşlar, Abide-i Hürriyet Alanına doğru yürüyüşte...

TÜRK-İŞ, 1993 yılında 1 Mayıs'ı, İstanbul'da bu büyük yürüyüş ve mitingle, bütün işyerlerimizde okunan 1 Mayıs bildirimizle kutlamaktadır.

TÜRK-İŞ, 1994 yılında Nisan ayının son haftasını 1 Mayıs Haftası ilan ederek, işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele gününü birçok merkezde mitinglerle kutlaya-

caktır.

Türkiye'de işçi sınıfı bugün sermayenin yoğun bir saldırısıyla karşı karşıyadır.

12 Eylül darbesinden sonra, "20 yıl işçiler güldü, biz ağladık; şimdi gülme sırası bizde" diyen işverenler, işçi sınıfını zayıflatmak için yeni planlar yapmaktadır.

Enflasyon, dar ve sabit gelirlileri her geçen gün biraz daha yoksullaştırmakta, zenginlerin servetlerini her gün biraz daha artırmaktadır.

İşsizlerin sayısı her gün çoğalmaktadır. İnsanlar, ekmek parası kazanabilmek için insan-

1 Mayıs mitingine katılan kadınlı-erkekli işçiler, halay çekerek anlamlı günü kutladılar

TÜRK-İŞ'in 1 MAYIS BİLDİRİSİ

İŞÇİLER,

Dünyada büyük ekonomik, toplumsal ve siyasal altüstoluşlar yaşanıyor. Dünya yeniden biçimleniyor.

Türkiye'miz, bölgesel savaşların ve etnik düşmanlıkların ortasında, parlamenter demokrasiyi yaşatmaya çalışıyor.

Dünyanın tüm ülkelerindeki işçiler, demokrasi, daha iyi yaşama ve çalışma koşulları, barış, çağdaş hak ve özgürlükler için meşru ve demokratik yollardan mücadele ediyor.

Türkiye'de de bizler bu amaçla, TÜRK-İŞ ve bağlı sendikalarda örgütlü olarak, aynı mücadeleyi veriyoruz.

Türkiye'mizde, başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm çalışanlar büyük sorunlarla karşı karşıyadır.

12 Eylül, çalışma hayatında ve hayatın hemen her alanındaki etkisini sürdürmektedir. Sermayenin baskı ve sömürüsü tüm şiddetiyle devam etmektedir. Sermaye, işçileri sendikalarından mahrum etmek ve insanlıkdışı çalışma ve yaşama şartlarını kabule zorlamak için, özellikle son yıllarda yoğun bir saldırı başlatmıştır. İşten çıkarmalar, özelleştirme, taşeronlaştırma, geçici işçilik ve benzeri birçok yoldan, sendikacılık hareketi yokedilmek, işçi sınıfı zayıflatılmak istenmektedir. Hükümetler değişirken, sermayenin iktidarı aynen sürmektedir.

İşçi sınıfına ve tüm çalışanlara büyük vaadlerle işbaşına gelmiş Koalisyon Hükümeti ise, ilk 500 günlük icraatında büyük ağırlıkla sermayeden yana tavır almıştır.

Bugün 1 Mayıs.

Bugün, bütün bu sorunları aşmanın ve insanca yaşanabilecek bir dünyayı kurmanın yolunun, işçilerin birliğinden ve meşru ve demokratik mücadelesinden geçtiğini bir defa daha hatırlayacağız.

Biz işçiyiz. Dünya bizim omuzlarımızda yükselir.

Biz işçiyiz. Kendimizi tüketerek, alınterimiz ve beyingücümüzle hayatımızı kazanırız. İşgücümüzden başka satacak birşeyimiz yoktur. Çocuğumuzun boğazından haram lokma geçmemiştir.

Biz işçiyiz. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasında ve korunmasında bizim kanımız bu toprakları sulamıştır.

Biz işçiyiz. Bize ancak bizim gibi işçilerden fayda gelir. Tüm dünyanın ve ülkemizin işçilerinin kaderi ortak, kurtuluşu birdir.

1 Mayıs, işçi sınıfı olarak, aramızdaki siyasal görüş, etnik köken, milliyet, dinsel inanç, meslek, işkolu, işyeri, yaş ve cinsiyet gibi farklılıkların önemsiz olduğunu bir defa daha vurgulayacağımız gündür. Bizi birbirimize bağlayan sınıf kardeşliği bağı, bu farklılıkların tümünden çok daha güçlüdür.

1 Mayıs, bu anlayış içinde; işçi sınıfının karakterinden gelen dayanışma ve birlik ruhu ile, işçi konfederasyonlarıyla, sendikalarla, duygularımızı paylaşan tüm demokratik kitle örgütleriyle birlikte olacağımız gündür.

1 Mayıs, dünyanın ve Türkiye'nin özgürlük ve refah dolu geleceğini yaratacak gücün, işçi sınıfı olduğuna olan inancımızı pekiştireceğimiz gündür.

1 Mayıs, sendikalı ve sendikasız işçilerin, memurların, işsizlerin, emeklilerin, diğer bir deyişle, bir bütün olarak işçi sınıfının toplumsal ve siyasal yaşamdaki ağırlığının daha da artırılacağının ilan edildiği gündür.

1 Mayıs, IMF'ye, Dünya Bankası'na, çokuluslu tekellere, bir bütün olarak uluslararası sermayeye karşı işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günüdür.

1 Mayıs, 12 Eylül darbesinden sonra uluslararası işçi sınıfı hareketinin bize uzattığı dayanışma elini şükranla hatırlayacağımız ve başka ülkelerde ezilen işçilere dayanışma elini uzatma sorumluluğumuzu tekrar duyacağımız gündür.

1 Mayıs, ülkemizin ve dünyanın herhangi bir yerinde insanca yaşamak ve çalışmak için meşru ve demokratik yollardan mücadele eden işçi kardeşlerimizle maddi ve manevi dayanışma zorunluluğunu bir defa daha hatırlayacağımız gündür.

1 Mayıs, ülkemizde parlamenter demokrasinin korunması ve geliştirilmesi ve tüm çalışanların sorunlarının çözümü konusunda işçi sınıfının sorumluluğunu vurgulayacağımız gündür.

1 Mayıs, işçi sınıfının yok olduğunu ve sendikacılığın çöktüğünü iddia edenlere, gücümüzü bir kez daha göstereceğimiz gündür.

1 Mayıs, işçi sınıfından biri olmaktan gurur duyacağımız, bunun ağır sorumluluğunu omuzlarımızda hissedeceğimiz gündür.

Yaşasın işçi sınıfının uluslararası dayanışması.

Yaşasın tüm çalışanlar.

Yaşasın işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi.

Yaşasın TÜRK-İŞ.

Yaşasın 1 Mayıs.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

ICFTU'nın 1 MAYIS BİLDİRİSİ

"Bu yılın uluslararası işçi gününü kutlarken, sendikalara ve sendika üyelerine yapılan saldırıların üzüntü verici bir şekilde arttığını görmekteyiz. Bugün yayınladığımız sendikal hakların ihlâli ile ilgili yıllık anketimiz, bir yıl içinde, 260 sendikacının öldürüldüğünü, 2500'den fazla sendikacının tutuklandığını ve yasal sendikal faaliyetlerinden dolayı 40.000 işçinin de işine son verildiğini göstermektedir. Hareketimizin yüzlerce lider ve üyesi, 1 Mayıs gününü hapishane hücrelerinde geçireceklerdir. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) 113 milyon üyesi adına bugün, özgürlük meşalesini cesaretle tutmaları, hayatlarını, mücadelelerin en şereflisi olan işçi haklarını, sosyal adaleti, özgürlüğü, demokrasi ve barışı savunmak için adayanları takdir ile anmaktadır.

Sendikalara ve sendika üyelerine yapılan saldırılar, sadece işçi hareketini tehdit etmemektedir, aynı zamanda demokrasiyi de tehdit etmektedir.

Diktatörlüklere karşı, ön saflarda sendika üyeleri olmak üzere, milyonlarca insanın verdiği uzun mücadeleler, pek çok yerde, demokratik sistemin dış görünüşünden fazla bir şey getirmemiştir.

En çok aranan özgürlük, iktidarlarda bulunanların en çok hazmedemedikleri örgütlenme özgürlüğüdür. İnsanların kendi çıkarlarını savunmak için bir araya gelme özgürlükleri sağlanamaz ise, diğer özgürlüklerin de anlamı kalmayacaktır.

Zenginler ve güçlüler bunu çok iyi bilmektedir. Bundan dolayı sendikalara bu kadar saldırı düzenlemektedirler. Sanayileşmiş ülkelerde zengin ve güçlülerin görüşü, pazar özgürlüğüne öncelik tanınmasıdır. Makul bir işlem olan mal ve hizmet üretimi ve bölüşümü işleminden pazar ideolojisinin katı inançlarına karışmalarını önlemek için sendika-

lıkdışı şartlarda çalışmayı kabule zorlanmaktadır.

İmzalanan toplu iş sözleşmelerinin ardından onbinlerce işçi işten atılmaktadır.

Sendikalaşma hakkını kullanan işçiler, işten atılarak açlığa terkedilmektedir.

Sendikaları yok etmek için, kamu kuruluşları özelleştirilmektedir.

Taşeronlaşma yoluyla işçiler üzerindeki baskı ve sömürü daha da yoğunlaşmaktadır. Sosyal hukuk devleti yok edilmektedir.

Değerli Arkadaşlar,

12 Eylül darbesinin asıl amacı, işçi sınıfını ve sendikacılık hareketini zayıflatmaktı.

Darbeden sonra on yıl boyunca işçi sınıfı ve tüm çalışanlar ağlatıldı, sermayedarlar güldü.

Bütün dünyada ve Türkiye'de, işçiler ve sendikalar parlamenter demokrasinin yılmaz bekçileridir.

Gelişmiş ülkelerdeki demokrasi, sermayedarların verdikleri bir lütuf değildir.

Bu ülkelerdeki demokrasi, işçi sınıfının meşru ve demokratik yollardan verdiği mücadeleyle, söküle söküle alınmıştır.

Demokrasiye bizim ihtiyacımız vardır, sermayenin değil,

Parlamenter demokrasiye biz sahip çıkacağız. Türkiye'de örgütlü işçilerin yüzde 80'ini temsil eden TÜRK-İŞ, demokrasiye sahip çıkma sorumluluğunu yerine getirecektir.

Bir ülkede demokrasinin durumu, sendikal hak ve özgürlüklerin düzeyi ile ölçülür.

Sendikalara yönelen her saldırı, gerçekte demokrasiyi hedef almaktadır.

12 Eylül darbesi işçi sınıfına çok önemli tecrübeler kazandırmıştır.

Ekmek mücadelesi ile demokrasi mücadelesi birbirinden ayrılamaz. TÜRK-İŞ, bu nedenle, demokrasi mücadelesini ön plana çıkarmaktadır ve çıkarmaya devam edecektir.

Bu konuda işçi sınıfı içinde tam bir görüş birliği vardır.

TÜRK-İŞ'in Aralık ayındaki genel kurulunda bu konuda oybirliğiyle bir karar alınmıştır.

İşçi sınıfımız, herhangi bir darbe girişimi karşısında, parlamenter demokrasiyi namusu gibi koruyacaktır.

Darbe girişimine karşı par-

İşçiler Taksim Anıtına çelenk konduktan sonra, Abide-i Hürriyet alanında toplanmak üzere, İstanbul sokaklarında bayraklar ve flamalarla yürüyor...

ların yasal çıkmazlarla ellerini-kollarını bağlamışlardır. Bunun amacı, sınırsız güç ve etkiye sahip olan işverenlere karşı, işçileri tecrit edip tek başlarına bırakmaktır. Geçen 10 yıl içinde sanayileşmiş ülkelerdeki toplu pazarlık işleminin zayıflatılması ve ekonomik karar verme işleminden sendikaları uzaklaştırma işlemini inceleyen hiç kimse, bu işlemin daha verimli ve refah içinde yaşayan bir toplum yarattığını ciddi bir şekilde iddia edemez. Sanayii çökmektedir ve işsizlik tehlikeli oranlara ulaşmıştır.

Bütün bunlara rağmen, orta ve doğu Avrupa'da pek çok hükümet bu yola büyük bir istekle gitmek istemektedir. Daha önce uygun sanayii ilişkilerinin işleyişi hakkında bilgisizlik olarak nitelendirilen bu davranışlar şimdi sinsi bir davranış olarak gözükmeye başlamıştır.

Geçmişlerinden ders almaları gereken bazı ülkelerin sendika hareketini kontrol altına almak için verdikleri büyük çabaları görmek gerçekten üzüntü vermektedir.

Afrika ve Güney Amerika'da kullanılan metodlar daha vahşidir, fakat iktidarda bulunan azınlığın mesajı aynıdır: sendikalar gelişmeyi önlemekte, rekabet eden şirketlerin çalışmalarını ve fakir ülkelerin gelişmesini engellemektedirler.

Bu iddiaların bir teki dahi gerçek olsaydı, bizim anketimizi görenler sendika kurma veya bir sendikaya üye olmak isteyen çalışan kadın ve erkeklerin, dövülme, işkencelere tabi tutulma ve öldürülme olaylarına bakıp, bu işlemlerin, gelişme uğruna ödenecek çok pahalı bir bedel olduğunu düşüneceklerdir. Eğer refah, ölüm mangaları ve hapishane hücrelerine bağlı ise, insan yoksulluğu tercih etmelidir.

Fakat, gerçek tam bunun tersidir. Genellikle, en fakir ülkeler, en fazla baskı uygulayan ülkelerdir. Bu gerçeğin tek sürprizi, bu gerçekten, sürpriz olan insanların bulunmasıdır.

Yukarıda belirtilen görüşlerin aksini düşünen Asya halkları, ekonomik gelişme ile sosyal gelişmenin birlikte yürütüleceğini beklemektedirler. Bu beklentiler karşılanmadığı takdirde, istikrarsızlığa yol açıp, bütün işlemler tehlikeye düşecektir.

Sendikal haklar uğruna verilen mücadelenin, gelişme ve demokrasi için de verildiğini hiç kimse inkâr edemeyecektir. Bu mücadele, siyasi mücadelelerin de ötesindedir. Öncelikli amacımızın üyelerimizi korumak olduğunu hiç bir zaman unutmamalıyız.

Sendikal haklara saygı gösterilmediği takdirde, toplumlar istikrarsız, yoksul ve adaletsiz olmaya mahkumdur. Bu durumlarda insanlar çok zorluk çekecek ve öleceklerdir."

lamenter demokrasiyi korumak için yapılan genel grev, meşrudur. Gerekirse, bu meşru hakkı, canımız pahasına da olsa, kullanmak zorundayız.

Değerli Arkadaşlar,

İşçiler ve sendikalar olarak karşı karşıya bulunduğumuz sorunlar, toplu sözleşmecilikle sınırlı bir sendikacılıkla çözülemez.

12 Eylül'ün kalıntıları hâlâ yerli yerindedir.

Demokratik bir Anayasa yapılmamıştır.

Grev yasakları, grev ertelemeleri ve hükümetlerin grev kıncılığı sürmektedir.

1 Mayıs mitinginden bir gün önce TÜRK-İŞ bildirileri helikopter ile İstanbul semalarından atıldı.

TÜRK-İŞ üyesi sendikaların yöneticileri, Taksim alanından miting alanına kolkola geldiler...

Özgür toplu pazarlıktan söz etmek mümkün değildir.

Sendikalaşma hakkını kullananlar işten atılmaktadır.

Başta Anayasa olmak üzere, Sendikalar Yasasında, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasasında, İş Yasasında, Sosyal Sigortalar Yasasında ve ilgili diğer mevzuatta, TÜRK-İŞ'in talepleri doğrultusunda gerekli değişiklikler derhal yapılmalıdır.

12 Eylül'ün bu çağdışı düzenini toplu sözleşmelerle düzeltemeyiz.

İşçi sınıfı olarak, Parlamento'daki doğrudan ve bağımsız gücümüzü ve etkinliğimizi artır-

mak zorundayız.

İşverenler ve Hükümet bize toplumsal uzlaşma önermektedir.

12 Eylül darbesinin kalıntılarının sürdüğü, ekmek ve demokrasinin olmadığı bir yerde, toplumsal uzlaşma da olmaz. Böyle koşullarda toplumsal uzlaşmayı kabul etmek, teslimiyetçiliktir.

İşçi sınıfı olarak, insanca yaşama ve çalışma koşulları ile, hayatın her alanında demokrasi ve yönetime katılma talep ediyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Bugün işverenin kasasından çıkan her 100 liranın yalnızca 45 lirası bizim cebimize girmektedir.

Dünyada, işçilerin en fazla vergi ödediği ülkelerin başında Türkiye gelmektedir.

Vergiyi biz ödüyoruz. Sermayedarlar değil.

Ama bu ülkede hâlâ asgari ücretten vergi alma ayıbı vardır. Asgari ücretten vergi alan, eve giren üç ekmekten birisine el koymaktadır.

1 Mayıs hazırlık çalışmaları içinde, TÜRK-İŞ heyeti, İstanbul Anakent ve Şişli Belediye Başkanları ile de görüştüler...

TÜRK-İŞ'İN ŞİŞLİ ABİDE-İ HÜRRİYET ALANINDA YAPTIĞI "1 MAYIS" YÜRÜYÜŞ VE MİTİNGİNE TELGRAF GÖNDERENLER

Erdal İnönü	SHP Genel Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.
Akın Gönen	Devlet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü
Mehmet Moğultay	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
Mehmet Kahraman	Devlet Bakanı
Türkan Akyol	Devlet Bakanı
Abdülkadir Ateş	Turizm Bakanı
İbrahim Tez	Devlet Bakanı
Tahir Köse	Sanayi ve Ticaret Bakanı
Deniz Baykal	CHP Genel Başkanı
Muhsin Yazıcıoğlu	BBP Genel Başkanı
Aykut Edibalı	MP Genel Başkanı
Hasan Celal Güzel	YDP Genel Başkanı
Ali Şevki Erkek	DYP Genel Başkan Yrd.
Oğuzhan Asiltürk	RP Grup Başkanvekili
Ali Dinçer	CHP Grup Başkan Vekili
Uluç Gürkan	CHP Grup Başkanvekili
Veli Aksoy	CHP Genel Sekreter Yrd.
Ziya Halis	SHP Genel Sayman
Ali İbrahim Tuttu	Erzurum Milletvekili
Bilal Güngör	Ankara Milletvekili
Mustafa Baş	İstanbul Milletvekili
Fevzi İşbaşaran	İstanbul Milletvekili
Necmi Hoşver	Bolu Milletvekili
Osman Özbek	Konya Milletvekili
Halit Çulhaoğlu	İzmir Milletvekili
Mehmet Eldalmış	Eskişehir Milletvekili
Muhammet Kaymak	Adana Milletvekili
Kamer Genç	Tunceli Milletvekili
Zeki Ergezen	Bitlis Milletvekili
İbrahim Dedelek	Eskişehir Milletvekili
Murat Karayalçın	Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı
Prof. Dr. Eyüp İspir	Fırat Üniversitesi Rektörü

Birçok servet sahibi, bizim ödediğimiz verginin onda birini bile vermemektedir. Vergi kaçakçısı yüzsüzlerin isimleri bile açıklanmamaktadır. Vergi kaçakçılığı adeta teşvik ve himaye edilmektedir.

Az kazanandan az, çok kazanandan çok vergi alınmalıdır.

Bunun gerçekleşmesi için gereken mücadele TÜRK-İŞ tarafından verilecektir.

Ücretlerimizden yüzde 14 oranında sosyal sigorta primi kesilmektedir.

Dünyanın hiçbir ülkesinde işçiden bu kadar yüksek prim kesilmez.

Hükümetler, ücretlerimizden kesilen bu primleri işverenlerden toplamamaktadır. Prim borcu faizlerini affetmektedir.

Bizden kesilen primlerle ayakta duran SSK'da ise bizim söz hakkımız yoktur.

İşverenlerin prim borcu faizlerini affedenler, SSK'nın arsalarını satarak, açıkları kapatmaya çalışmaktadır.

Buna izin vermedik ve vermeyeceğiz.

SSK'yı kasıtlı olarak kötü yönetenler, bu defa, SSK sağlık te-

sislerine tazminat bile ödemeden el koymanın ve bunları özel sektöre peşkeş çekmenin planlarını yapmaktadır.

Buna izin vermeyeceğiz. TÜRK-İŞ, böylesine bir girişim karşısında, bir bütün olarak, gereken her türlü eyleme başvuracaktır. Doğacak sorunların sorumluluğu bize ait olmayacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Bunların ve benzeri sorunların çözümü için, parlamento üzerindeki meşru ve demokratik etkimizi artırmak zorundayız. TÜRK-İŞ, önümüzdeki dönemde, bu alandaki ağırlığını çok daha fazla hissettirecektir.

TÜRK-İŞ, siyasal partilerin ve Parlamento'nun, ücretli emekten mi yana, sermayeden mi yana bir tavır içinde olduğunu yakından izlemektedir.

İşçi sınıfı olarak, üreticiyiz, tüketiciyiz, seçmeniz.

Haklarımızı korumak ve geliştirmek için, gerektiğinde üretimden gelen gücümüzü kullandık.

Yüzbinlerce işçinin katıldığı grevlerimiz, vizite eylemlerimiz, 3 Ocak Genel Eylemimiz, Madencilerimizin Yürüyüşü, Paşabahçe işçisinin işyerini terketmeme eylemi onurumuzdur, gururumuzdur, gurur kaynağımızdır.

TÜRK-İŞ olarak önümüzdeki dönemde tüketici olarak gücümüzü de gündeme getireceğiz. İşçi ve sendika düşmanlığı yapanlara karşı tüketici boykotları uygulayacağız.

Bugün özellikle geliştirmemiz gereken gücümüz ise, seçmenliğimizdir.

Türkiye nüfusunun yarıya yakını ücretlidir.

Birkaç yılda bir, birileri bizden oy ister.

Oy verir, seçeriz.

Daha sonra da, kendi seçtiğimiz insanın kapısının önünde sıraya girer, rica minnet iş yaptırmaya çalışırız.

Seçmen olarak gücümüzü, sınıfımızın yararına gerektiği gibi kullanmayız.

Ancak bugünün işçisi, 12 Eylül öncesinin işçisinden çok daha bilinçlidir.

Geçmişin sağcısı-solcusu biçimindeki bölünmüşlüğün yerini, sınıf kardeşliği anlayışı almıştır.

Bugün karşı karşıya bulun-

1 MAYIS HAZIRLIK ÇALIŞMALARI TOPLANTILARI

1 Mayıs yürüyüş ve mitingi, hazırlık çalışmaları içinde, çeşitli toplantılar yapıldı ve önemli kararlar alındı. Resimlerde, bu toplantılardan bir kaçı görülüyor.

Şiddetli yağmur altında toplanan işçiler 1 Mayıs'ın bayram olması çağrısında bulundular...

duğumuz sorunlar, ancak seçmenlik gücümüzle çözülebilir.

Seçimlerden önce bize bol keseden yapılan vaadleri ancak seçmenlik gücümüzü bilinçli bir biçimde kullanırsak, yerine getirtebiliriz.

TÜRK-İŞ, ücret sendikacılığını, toplu sözleşme sendikacılığını aşmıştır.

İşçi sınıfı olarak, siyasal alandaki bağımsız gücümüzü geliştirmek ve etkili bir biçimde kullanmak durumundayız.

Mevcut siyasi partiler, işçi sınıfının taleplerine kulaklarını tıkamayı sürdürür ve sermayedarların borusunu öttürmeye devam ederlerse, işçi sınıfı kendi siyasi partisini kuracaktır. Kuracağı partiye namusu gibi sahip çıkacaktır. **Tabandan yükselen ses budur.**

Böyle bir siyasi parti, kısa sürede ya iktidar partisi, ya da ana muhalefet partisi olacaktır. Buna yürekten inanıyorum.

Değerli Arkadaşlar,

Tek tek işyerlerinde hak alma dönemi çok gerilerde kalmıştır.

Bugün her toplu sözleşmede, her grevde, her eylemde, iki büyük güç karşı karşıyadır.

Bir tarafta ücretli emek, veya işçi sınıfı vardır.

Diğer tarafta ise sermaye.

Bugün her toplu sözleşmeye IMF, Dünya Bankası, uluslararası tekelci sermaye müdahale etmektedir.

Haklı ve meşru mücadelemizde başarılı olmak için, birlik ve beraberliğimizi korumalı ve daha da geliştirmeliyiz.

İşçiler ve sendikalar arasında artık 12 Eylül öncesinin bölünmeleri yoktur.

Sermaye bize karşı tam bir birlik-beraberlik içindeyken, bizi bölmeye kimsenin gücü yetemez. TÜRK-İŞ, bu konuda da, işçilerin ve sendikacıların sağduyusuna, tecrübesine, sınıf bilincine güvenmektedir.

Sınıf kardeşliği bağımız, sağcılık-solculuk farklarından çok daha güçlüdür.

Ülkemizde işçi sınıfının birliği bugün TÜRK-İŞ'te sağlanmıştır. TÜRK-İŞ örgütlü işçilerin yüzde 80'ini temsil etmektedir.

Sendikal birlik TÜRK-İŞ'tedir. TÜRK-İŞ, ülkemizde işçi sınıfının temsilcisidir.

TÜRK-İŞ, birliğimizin daha da pekiştirilmesinin yolunun, sendikaların güçlendirilmesinden geçtiğine inanmaktadır.

TÜRK-İŞ, işverenlerin sendikasızlaştırma saldırısına karşı, sendikalaşma kampanyaları açacaktır.

Yüzbinlerce sendikasız işçi, ayda net 900 bin liraya aile geçindirmeye çalışmaktadır.

TÜRK-İŞ asgari ücret kadar ücret gelirinin vergiden muaf tutulmasını, net asgari ücret miktarının bir ailenin insanca yaşamasına yetecek düzeye derhal çıkarılmasını talep etmektedir.

İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ta, diğer işçi konfederasyonlarına ve bağımsız sendikalara, huzurunuzda, bir defa daha sesleniyorum.

TÜRK-İŞ olarak, DİSK ve bağlı sendikaların yeniden faaliyete geçmesi ve malvarlığına kavuşması için büyük çaba gösterdik.

DİSK artık açıldı. Malvarlığına da kavuştu.

İşçileri bölmeyin.

12 Eylül öncesine dönmeyin.

TÜRK-İŞ'te ve sendikalarımızda sendika-içi demokrasi işlemektedir.

İşverenler tek bir örgütün çatısı altında bize karşı tek bir cephede örgütlenmişken, ayrılıkçılık yapmayın.

TÜRK-İŞ ve bağlı sendikalar olarak, her türlü fedakarlığı

yapmaya hazır olduğumuzu bir defa daha ilan ediyorum.

Sermayenin ve bazı politikacıların oyunlarına gelmeyin.

Birbirimizle uğraşarak gücümüzü tüketmeyelim. Sorunlarla ve bu sorunları yaratanlarla hep birlikte uğraşalım.

İşçi sınıfının ve tüm çalışanların sorunlarını daha kısa sürede çözebilmek için, TÜRK-İŞ'in çatısı altında birleşelim, bütünleşelim.

Günümüzde önemli bir gelişme de, kamu çalışanlarının sendikalaşmasıdır.

Memurlar da işçi sınıfının ayrılmaz bir parçasıdır.

Kamu çalışanları son yıllarda birçok engeli aşarak ve TÜRK-İŞ'in desteğiyle varolan sendikalaşma haklarını kullanmaya başlamıştır.

TÜRK-İŞ, kamu çalışanlarının mücadelesini bugüne kadar desteklemiştir. Desteklemeye de devam edecektir.

TÜRK-İŞ, tüm ücretlilerin aynı iş yasasına tabi olmasını, herkesin toplu sözleşme, grev ve siyasal faaliyette bulunma haklarından yararlanmasını talep etmektedir.

TÜRK-İŞ bu konuda üzerine düşeni yapmaya devam edecektir.

TÜRK-İŞ, gerekli yasa değişiklikleri yapılınca, tüm kamu çalışanlarını TÜRK-İŞ çatısı altında görmek istemektedir.

Ülkemizdeki milyonlarca işsiz de işçi sınıfının bir parçasıdır.

TÜRK-İŞ olarak, önümüzdeki dönemde işsizlik sorununa daha fazla önem vereceğiz.

İşsizliğin azaltılması için Hükümete demokratik yollardan baskı yapacağız.

İşsizlik sigortasının kabulü için kampanyalar açacağız.

Ülkemizdeki milyonlarca emekli de bizim ayrılmaz bir parçamızdır.

Emeklilerin sorunu TÜRK-İŞ'in sorunudur.

Emekliler arasında farklı uygulamalar getirenler, emeklilerin hepsinin mağduriyetine sebep olmuştur. Süper emeklilik uygulamasının yarattığı sıkıntılar giderilmelidir.

Emekli aylıkları, emeklilerin insanca yaşayabilmelerine imkan verecek bir düzeye çıkarılmalıdır.

İnsanca yaşamak emeklilerin de hakkıdır.

1 Mayıs mitingine katılan işçiler "Herkese heryerde, hemen demokrasi" istedi...

TÜRK-İŞ, işçi ve memur emeklilerinin hepsinin sorunlarının çözümüne ağırlık verecek ve bu konuda elinden geleni yapacaktır.

Değerli Arkadaşlar,

İşçi sınıfının ülke çapındaki birliği de yeterli değildir.

Karşımızda uluslararası tekelci sermaye vardır.

Karşımızda, uluslararası sermayenin beyni ve sözcüsü IMF vardır, Dünya Bankası vardır.

1 Mayıs'ı bunun için kutluyoruz.

1 Mayıs, dünyanın her tarafındaki işçilerin, birlik, dayanışma ve mücadele günüdür.

Ülkemizde sermaye cephesi, işçi sınıfına ve tüm çalışanlara karşı son yıllarda yeni bir saldırı başlattı.

Bu yeni saldırının önemli unsurlarından biri, tüm halkı sendikalara ve sendikalı işçilere karşı kışkırtmaktır.

Sermaye cephesi, bizim mutlu azınlık olduğumuzu ileri sürüyor.

Bir gecelik düğünde 5 milyar lirayı harcayanlar mutlu azınlık değilmiş de, her gün ölüm tehlikesi altında çalışıp ayda birkaç milyon lira kazanan sendikalı işçi mutlu azınlıkmış.

SSK hastanelerinde kuyruklarda saatler geçirenler, bir film çektirmek için haftalarca bekleyenler, 14 bin liralık muayene ücretini veya ilaç parasını nasıl bulacağını kara kara düşünenler mutlu azınlıkmış.

Sermaye cephesinin bu yalanlarını teşhir edeceğiz.

Biz daha az ücret alırsak, aradaki farkın yoksullara gitmeyeceğini, yalnızca sermayedarların karlarını biraz daha artıracağını halkımıza anlatacağız.

Sermayedarlar ve onların sözcüsü politikacılar, geçmişte işçileri ve halkı, sağcı-solcu diye bölmüş, birbirine düşürmüştü.

Ancak bugün güçleri buna yetmemektedir.

Bugün artık kimse bu oyuna gelmemektedir ve gelmeyecektir. Halkımız artık bilinçlenmiştir.

Ancak, işçi sınıfının ve sendikacılık hareketinin zayıflatılması için yeni oyunlar tezgahlanmaktadır.

Basın ve yayın organları kanalıyla, halkın, işsizin, memurun, sendikasız işçinin, köylünün, esnafın sorunlarının sorumlusu olarak sendikalı işçiler suçlanmaktadır.

Halkımız, tamamiyle iftira ve yalana dayalı bir kampanyayla, sendikalara ve sendikalı işçilere karşı kışkırtılmaktadır.

Sermayenin kontrolundaki bazı basın organları ve televizyon kanalları da, bu oyunda etkin bir biçimde görev almaktadır.

Bizden kesilen vergilerle faaliyet gösteren TRT, sendikalı işçilerin ücretlerini abartan yayınlarıyla, bu kışkırtmalara alet olmaktadır.

TRT'yi, bu bölücü ve kışkırtıcı tutumundan vazgeçmeye çağırıyorum.

Sermaye cephesinin bu kampanyası, ülkemize ve demokrasiye büyük zarar vermek-

tedir. TÜRK-İŞ, kamuoyunu doğru biçimde bilgilendirmek için gerekli adımları atmaya hazırlanmaktadır.

Değerli Arkadaşlar,

TÜRK-İŞ, işçi sınıfının temsilcisi, tüm çalışanların öncüsüdür.

TÜRK-İŞ, esnafın ve sanatkarın sorunlarının çözümü konusunda üzerine düşen görevleri yerine getirecektir.

ne getirecektir.

İşçi sınıfını ve halkımızı bölmeyi amaçlayan ikinci oyun, etnik kökenlerle ilgilidir.

Türkiye'de 50'ye yakın etnik kökenden insan bugün aynı kaderi paylaşmaktadır.

Sermaye cephesi, etnik kökenlere göre bölünmemiştir.

TÜRK-İŞ, işçi sınıfının birliğinin savunucusudur.

narak çözülmesini talep etmektedir.

Ülkemizin birliğini korumada en etkili harç, sınıf kardeşliği anlayışıdır.

TÜRK-İŞ, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ayrılmaz bir parçasıdır. 1 Mayıs'ı bu anlayışla kutluyoruz.

TÜRK-İŞ, emperyalizme karşı şanlı bir kurtuluş savaşıyla kurulan bağımsız, demokratik

Miting alanında toplanan işçiler "sermayenin ve bazı politikacıların oyunlarına gelmeyeceğiz" diye haykırdılar...

Değerli Arkadaşlar,

Ailelerinin büyük fedakarlıkları ile okuyup, üniversite kapılarında yığılan, daha fazla okuma imkanı bulamayan,

Üniversiteyi okuma ve mezun olma şansını yakaladığı halde iş bulamayıp, diplomasını bir kenara bırakıp, asgari ücretle ne olursa olsun iş arayan onbinlerce gencimizin sorunları bizlerin sorunudur.

Onlar bizim evlatlarımızdır.

Onlar, yarınlarımızı teslim edeceğimizi söylediğimiz halde, işsizliğe itiğimiz gençlerimizdir.

Elbette bu acı tabloya seyirci kalmayacağız.

TÜRK-İŞ, öğrencilerin sorunlarının çözülmesi ve yüksek öğretimde 12 Eylül döneminin kalıntılarının temizlenmesi için, üzerine düşen sorumluluğu yeri-

İşçi sınıfının birliği, ülkemizin birliğidir.

İşçi sınıfının birliği, ancak demokrasiyle sağlanır.

İşte bu nedenle, TÜRK-İŞ olarak, **HERKESE, HERYERDE, HEMEN DEMOKRASİ** istiyoruz.

TÜRK-İŞ, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşanan sorunların çözümü için silahların susması gerektiğini daima savunmuştur.

Bu bölgemizde silahlı eylemlerin, faili meçhul cinayetlerin ve anti-demokratik uygulamaların son haftalarda azalması, TÜRK-İŞ'in tespitlerinin doğruluğunu bir defa daha göstermiştir.

TÜRK-İŞ, bölgedeki sorunların demokratik kural ve işleyiş içinde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter devlet yapısı koru-

ve laik Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünün yılmaz savunucusudur. 1 Mayıs'ı bugün bu nedenle, onurumuzun ve bağımsızlığımızın simgesi yüzlerce Türk Bayrağıyla ve İstiklal Marşımızla kutluyoruz.

Değerli Arkadaşlar,

İşçilerin ve ayrılmaz parçasını oluşturduğumuz halkımızın sorunları saymakla bitmez.

Koalisyon Hükümeti bu sorunlara çözüm bulmamıştır.

Hükümetler değişirken, sermayenin iktidarı kesintisiz sürmektedir.

ANAP gitmiştir, ama dertler bitmemiştir.

Koalisyon Hükümeti, 12 Eylül darbesinin mirasıyla bu ülkeyi yönetme ayıbını sürdürmektedir.

Ancak, işçi sınıfı 1 Mayıs'ta karamsar olamaz.

İşçi sınıfı umutludur.

TÜRK-İŞ umutludur.

Halkımızın umudu işçi sınıfıdır. Onun temsilcisi TÜRK-İŞ'tir.

Türkiye'nin ve dünyanın mutluluk, özgürlük, demokrasi ve refah dolu geleceğini yaratacak güç, işçi sınıfıdır.

TÜRK-İŞ olarak, işverenleri ve Hükümeti son defa uyarıyoruz.

Sermaye cephesinin işçilere ve tüm çalışanlara yönelik saldırısı derhal durdurulmalıdır. 12 Eylül döneminin kalıntıları temizlenmelidir.

İş güvencesi toplu sözleşme taslaklarımızda yer aldığı biçimde sağlanmalıdır. ILO'nun 158 sayılı Sözleşmesi derhal onaylanmalıdır. İş güvencesi yasa tasarısı kabul edilmelidir.

Taşeronlaşma önlenmelidir.

Toplu sözleşme görüşmelerinde, insanca çalışma ve yaşama koşulları konusundaki taleplerimiz karşılanmalıdır.

TÜRK-İŞ, önümüzdeki dönemde, 12 Eylül'ün kalıntılarının temizlenerek ülkemizin demokratikleştirilmesi, yasaların işçi sınıfı ve tüm çalışanların çıkarları doğrultusunda değiştirilmesi, toplu iş sözleşmelerinde yeni kazanımların elde edilmesi, SSK'daki sorunların çözümü gibi konularda büyük kampanyalar düzenleyecektir.

Değerli Arkadaşlarım,

Muhalefette iken, TÜRK-İŞ'e gelerek,

– Herkese aş, işi olmayanlara iş, işçi kıyımına son, diyenler,

– 12 Eylül yasalarıyla ülke yönetmenin demokrasi ayıbı olduğunu söyleyenler,

– Her işçiye iki anahtar vaadinde bulunanlar,

bugün iktidardadır ve ülkeyi yönetmektedir.

Ancak verilen sözlerin hiçbiri tutulmamıştır.

ANAP iktidarı döneminde, halkın ve çalışanların sorunlarına eğilmeyen ANAP Hükümeti'nin başına gök kubbeyi yıkacağını söyleyen Sayın Başbakanımız ve Sayın Başbakan Yardımcımız, bugün halkımızın ve çalışanların hangi sorununu çözmüştür?

Biz, gökkubbeyi kimsenin başına yıkmayız.

Fakat, bize verdiği sözleri hükümet koltuğuna oturduktan sonra unutanlar, bizi kandırdığını ve kandıracağını sananlar, hangi makama ve mevkiye giderlerse gitsinler, bu gökkubbe altında rahat edemezler. **Onları rahat oturtmayız, çünkü işçi sınıfının onlardan çok alacağı vardır.**

Bu kişiler yarın hangi yüzle işçi sınıfının ve çalışanların karşısına çıkacak ve yeniden oy talebinde bulunacaktır?

Bu kişiler bilsinler ki, işçi sınıfı dünün işçisi değildir. Artık işçileri hiçbir siyasi güç kendi politik çıkarlarına alet edemeyecektir.

İşçi sınıfı kendi politik gücünü, halkının, ülkesinin ve kendisinin çıkarları doğrultusunda kullanacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Hükümeti, meydanlarda verdiği sözü tutmaya bir kez daha çağırıyoruz.

12 Eylül mirasının üstünden kalkmaya çağırıyoruz.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla ülkemizin her bir köşesinde hayata geçirilmesini istiyoruz.

Ülke sorunlarının yalnızca sermayedarlarla değil, büyük halk kitlesini temsil eden sendikalarla da görüşülmesini talep ediyoruz.

Bunlar ve diğer isteklerimiz, haklıdır ve meşrudur.

Bu taleplerimiz yerine gelinceye, başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm çalışanların mutluluk ve refah içinde yaşayacakları bir Türkiye yaratılana kadar, meşru ve demokratik mücadelemiz sürecektir.

Bu konuda sızlere güveniyorum.

Yaşasın işçi sınıfının birliği.

Yaşasın TÜRK-İŞ.

Yaşasın 1 Mayıs,

ILO 80'inci Çalışma Konferansı toplanıyor

Uluslararası Çalışma Örgütü 'ILO' 80. çalışma konferansı 2-22 Haziran tarihleri arasında İsviçre'nin Cenevre kentinde toplanacak.

Konferansa işçi kesimi olarak, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'ın başkanlığında, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi Denizer, Teksif Sendikası Genel Başkanı Şevket Yılmaz, Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, Tek Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Orhan Balta, Tes-İş Sendikası Genel Başkanı Faruk Barut, Deri-İş Sendikası Genel Başkanı Yener Kaya ile Basın-İş Sendikası Genel Başkanı Ali Ekber Güvençten oluşan bir heyet katılacak

Uluslararası Gıda İşçileri Federasyonu Bosna-Hersek için ülkelere çağrı yaptı

İsveç'in başkenti Stockholm'da 5-9 Mayıs tarihleri arasında toplanan kısa adı IUF olan Uluslararası Gıda İşçileri Federasyonu 22. kongresinde, Bosna-Hersek'te yaşanan insanlık dramının derhal sona ermesi için bir karar alındı.

Tek Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı Orhan Balta'nın Federasyon icra kurulu üyesi olarak alınmasında katkıları olan kararda; "Başta müslüman halk olmak üzere, bu bölgede yaşanan katliamın bir an önce durdurulması, insanların barış içinde yaşaması için her çareye başvurularak başta Birleşmiş Milletler Teşkilatı UNO ve tüm uluslararası kurumuşlara, ülkelerinin hükümetleri nezdinde acil harekete geçilmesi" çağrısı yapıldı.

Yedi sayfalık Bosna-Hersek raporunu paralel olarak kongrenin kabul ettiği ACİL KARAR aynen şöyle:

IUF Kongresi;

– Bosna halkının, özellikle de masum insanların canı saldırılardan oluşan iğrenç bir savaşın kurbanı olmalarını üzüntüyle tespit eder;

– Eski Yugoslavya'daki özellikle de Bosna'daki tüm demokrat güçlerin etnik ayrımcılık yapmadan çok kültürlü bir toplum olarak herkesin kendi yurdunda yaşaması uğraşlarını destekler;

– Başta Bosna'nın müslüman halkı olmak üzere, bu bölgede yaşayan insanların katli anlamına gelen iğrenç savaşın bir an önce durdurularak insanların barış içinde yaşamaları için her türlü çareye başvurarak bir son verilmesi amacıyla, başta Birleşmiş Milletler Teşkilatı UNO olmak üzere, tüm diğer uluslararası kuruluşlara ve ülkelerin hükümetlerine ACİL ÇAGRIDA bulunur.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in basın toplantısı

"Grev ertelemeyi alışkanlık haline getiren mantık Çankaya'ya tırmanıyorsa, endişelerimiz artar"

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, 7 Mayıs'ta düzenlediği basın toplantısında; Başbakanlık Basımevinde uygulanan grevin Bakanlar Kurulu Kararı ile ertelenmesini eleştirerek, **"Grev ertelemeyi alışkanlık haline getiren mantık Çankaya'ya tırmanıyorsa, gelecek için endişelerimiz artar"** dedi.

Bayram meral basın toplantısında şunları söyledi:

"Cumhurbaşkanlığının sayın Turgut Özal'ın ölümü ile boşalması, yeni Cumhurbaşkanının seçimini gündeme getirmiş, 17 Nisan'dan buyana adeta parlamento ve Hükümet tüm sorunları bir kenara iterek, Cumhurbaşkanlığına kimin seçileceği tartışması içine girmiştir.

Böylesine bir tablo yaşanırken, Bakanlar Kurulu kendince son derece önemli görmüş olduğu Başbakanlık Basımevindeki 194 işçinin grevini erteleme kararı almış ve bunu Resmi Gazetede yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

Önce şunu ifade etmek gerekir ki; Bakanlar Kurulu 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt yasasının 33. maddesinde belirlenen, uygulanmakta olan bir grevin hangi şartlarla ertelenebileceği hükmünü dikkate almayarak, yasadışı bir karar almıştır.

Adı geçen maddeye göre; bir grevin ertelenebilmesi için, o grevin milli güvenlik ya da sağlık açısından tehlike yaratmış olması gerekmektedir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral basın toplantısında Yönetim Kurulu üyeleri ve Basın-İş Genel Başkanı ile beraber

194 işçinin çalıştığı Başbakanlık Basımevi grevinin genel sağlık ve milli güvenlikle ilişkisini kurabilmek ancak bu hükümetin marifeti sayılabilir.

Biraz hafızalarımızı geriye doğru götürmek, bu grev ile ilgili gelişmeleri hatırlatmak isterim.

Konfederasyonumuza bağlı Basın-İş Sendikamız, bu işyeri için toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlık çıkması üzerine, yasal prosedürü tamamlayarak grev kararı almış ve 2 Mart 1993 tarihinde fiilen greve başlamıştır.

Muhafelette iken grev ertelemenin, sendikal hak ve özgürlüklere saldırı olduğunu söyleyen, iktidar olduklarında bu haksızlıkların sona ereceğini iddia eden iki siyasi parti bugünkü hükümetin iki kanadını oluşturmaktadır.

Alanlarda, seçim öncesi TÜRK-İŞ'e gelerek, seçim sonrası ortaklık protokolu ve Hükümet programında işçi hak ve özgürlükleri konusunda çağdaş bir yapılanmadan söz eden bu Hükümet, Başbakanlık Basımevi grevi başladığı günden itibaren, Resmi Gazete'yi bir taşeron matbaaya bastırarak grev kırıcılığının en tipik örneğini sergilemiştir.

Hükümetin bu akıl almaz uygulaması karşısında, Basın-İş Sendikamız 9. İş Mahkemesinden 4 Mayıs tarihinde aldığı kararla taşeronun devreden çıkarılmasını sağlamış, bu arada Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Çalışma Müdürlüğü müfettişleri işyerinde memur çalıştırıldığını, grev sırasında bunun yasalara aykırı olduğunu tesbit ederek savcılığa suç duyurusunda bulunmuştur.

Yasadışı uygulamaları mahkeme kararı ve resmi belgelerle tesbit edilince, Hükümet bu defa yasadışı yolla grevi erteleme kararı almıştır.

Bayram Meral'in basın toplantısında çok sayıda grevci işçi de hazır bulundu

Sendikal hak ve özgürlükleri seçim malzemesi yaparak işçi kesimi ile sendikal haklara kavuşacağını uman memur kesiminin oylarını alan bu hükümet, iktidar oluşunun ikinci ayında TARIM-İŞ Sendikamızın Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü işyerlerinde uyguladığı grevi de genel sağlık ve milli güvenlikle ilişkisini kurarak ertelemişti.

Türkiye Belediye-İş Sendikamızın temizlik işlerinde uyguladığı grevi de, Sayın Başbakan önceleri "Grev hakkına saygılıyız. Birşey yapamayız" demiş, sonra da bir sağlık raporuna dayanak bu grevleri de ertelemişti.

Hiç kuşkumuz yok ki; milli güvenlik ve genel sağlıkla ilgisi olmayan bu grevle ilgili erteleme kararı için derhal Danıştay'a başvurulacak ve hakkımız teslim edilerek yürütmeyi durdurma kararı alınacaktır. Adalete güvenimiz tamdır.

Üzüntümüz, geçmişte işçi sınıfına karşı tavırlarından rahatsızlık duyduğumuz merhum Cumhurbaşkanımız yerine, grev ertelemeyi alışkanlık haline getiren mantığın bu yüce makama tırmanışıdır. O takdide, gelecek için umutlarımız azalacak, çalışma barışını koruyabilmek güçleşecektir.

Hükümetin grev ertelemeleri karşısında özellikle iki kanadı oluşturan parti milletvekillerinin duyarlı olmasını, yapılan vaadlerin gerçeklemesi yolunda Hükümet üzerinde baskı kurmasını bekliyoruz.

Değerli basın temsilcileri,

Senelerdir güncelliğinden hiç kaybetmeyen bir konu da, Türkiye Belediye-İş Sendikamızın temsil ettiği Belediye işçilerinin sorunlarıdır.

Son olarak Kağıthane Belediyesinde çalışan 320 sendika üyesinin işten çıkarılması, yurt çapında işçi alacaklarının 2 trilyonu geçmesi, bu işkolunda yaşanan dramı göstermektedir.

Belediyelerin gelirlerini arttıracak yasal düzenlemeler, Hükümetin bu konudaki diyarsızlığı nedeniyle bir türlü hayata geçirilememiştir.

Belediye Başkanlarının büyük bir bölümü, gerçekten mali sıkıntı nedeniyle işçi ücretlerini ödeyemezken, bir bölümü de işçi ücreti vermektense seçmene hoş görünecek işler için imkanlarını sarfetmektedir.

Belediye-İş Sendikamızın Sayın Başkanı Fuat Alan'ın da belirttiği gibi, bu sorunnu altından kalkabilmek için Belediye başkanlarının sendikanın eylemlerine destek vermesi gerekir.

İşten çıkarma ve insanları sefaletin kucağına itme alışkanlığının, özellikle "İş Güvencesi" adını verdiğimiz yasanın gecikmesi yüzünden giderek yaygınlaştığı da bir gerçektir.

Tek cümle ile bugünkü durumu ifade etmek gerekirse; çalışma barışının korunması giderek güçleşmiş ve tahammülümüz kalmamıştır."

FİLİSTİN İÇİŞLERİ BAKANI TÜRK-İŞ'TE

Filistin İçişleri Bakanı Hakem Belavi, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ile...

TÜRK-İŞ Filistin halkının bağımsızlığını savunuyor

Filistin Devleti İçişleri Bakanı Hakem Belavi, 5 Mayıs'ta TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, Genel Başkan Bayram Meral ve Yönetim Kurulu üyeleri ile görüştü.

Beraberinde İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Salih Muncid ve Filistin'in Türkiye Büyükelçisi Fuad Yasin olduğu halde TÜRK-İŞ'e gelen Filistin Devleti İçişleri Bakanı, iki ülke arasında her kesimde büyük bir kardeşlik ve dayanışma duygusunun varolduğunu ve Türkiye'nin Filistin sorununa yaklaşımının takdirle karşılandığını söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral de, TÜRK-İŞ'in Filistin halkının bağımsızlığını savunduğunu ve sorunlarına büyük ilgi duyduğunu ve uluslararası işçi kuruluşları nezdinde sürekli girişimlerde bulunduğunu, bu konudaki çabaların bundan sonra da devam edeceğini açıkladı. Meral, kısa bir süre önce Tunus'ta Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat ile de görüştüğünü ve bu görüşmeden son derece olumlu izlenimler elde ettiğini belirtti.

Filistin İçişleri Bakanı Başkanlığındaki heyet, TÜRK-İŞ'i ziyaret anısına, Bayram Meral'e şilt verirken...

"İşçi Sağlığı ve İş güvenliği haftası"

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç işçi sağlığı ve işgüvenliği sempozyumunda konuşuyor

S. Kılıç : "Önce insan sonra üretim benimsenmeli"

- **TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç iş kazaları ve meslek hastalıklarının milli ekonomiye büyük zarar getirdiğini belirtti**

4-10 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen "İşçi sağlığı ve İş güvenliği" haftası açılış töreninde bir konuşma yapan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Moğultay, Türkiye'de hergün 5 işçinin öldüğünü, 10 işçinin sakat kaldığını, bu durumun, işyeri işçi sağlığı ve iş güvenliği kurullarının görevlerini yapamaz hale gelmesinden kaynaklandığını söyledi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Moğultay, "İşyeri işçi sağlığı ve iş güvenliği kurullarının antidemokratik yapılarını işçilerin ve işverenlerin eşit katılımları temelinde demokratikleştirmek ve bu kurullara yaptırım gücü kazandırmak için gerekli tüzük değişikliğini hazırladık" dedi.

Moğultay, dünyada her yıl, iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle 200 bin işçinin yaşamını yitirdiğini, Türkiye'de meslek hastalıkları ve iş kazaları sonucu 2,5 milyon işgünü kaybedildiğini belirtti.

Sempozyuma katılan işçi ve işveren temsilcileri

SALİH KILIÇ'IN KONUŞMASI

İşçi sağlığı ve iş güvenliği haftasında TÜRK-İŞ adına konuşan Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, devletle işverenlerin bu konuda gerekli ilgi ve duyarlılığı göstermemesi, gereken önlemleri almamaları sonucu her yıl binlerce işçinin hayatını kaybettiğini, sakat kaldığını ve meslek hastalığına yakalandığını söyledi.

"Bu tür kazaların zamanında tedbir alınmamasından kaynaklanan en yeni örneği Umraniye faciası da maalesef diğer kazları gibi karşılıklı suçlamalarla geçiştiriliyor" diyen TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, iş kazaları ve meslek hastalıklarının milli ekonomiye büyük maddi zarar getirdiğini açıkladı.

Salih kılıç daha sonra şu görüşlere yer verdi:

"TÜRK-İŞ olarak geçmiş yıllarda da tekrarladığımız gibi yeterli mevzuat düzenlemesine sahip olmamıza rağmen, kazaları aza indiremedik.

Kağıt üzerindeki düzenlemeleri hayata geçiremeyişimiz bunun başlıca nedenidir. Bunun sonucu bu acı tabloları yaşamaktayız.

1991 yılı ortalama verilerine göre 130.278 iş kazasında, 1631 ölüm, 3669 sakat, 1158 meslekhastalığı, 2.433.954 işgünü kaybı...

SSK verileriyle tesbit edilen 536.098 işyerindeki 3.598.315 sigortalı üzerinde elde edilen tesbitler, bu sayının dışında çalışanların kayıplarını da düşünürsek görünmeyen tesbit edilemeyen kayıplar konunun önemini daha da arttırmaktadır.

İşyerinin açılışı ile başlayan, daha sonra Denetim, Araştırma-Geliştirme ve Çözüm Üretme ile devam eden devletin görevi şimdiye kadar amacına uygun biçimde yerine getirilmemiştir.

Bu rakamlar, işveren kesiminin ve hükümetlerin bu önemli konuya duyarsız kaldıklarının somut göstergesidir.

Bakanlıkla bu işi yürütmek üzere kurulan birimler eleman ve ödenek

bakımından yeterli imkanlara sahip değildir. Taşra teşkilatları ise daha kötü durumdadır.

İşçi sağlığı haftası çalışmalarının harcamaları işçilerin ücretlerinden kesilen ceza paralarından karşılanarak bir takım faaliyetler yapılmaktadır.

Ne yazık ki, bu paraların 1993 yılı bütçesinde fonlara aktarılması nedeniyle, yürütülmekte olan faaliyetlerin aksayacağı da konuya olan duyarsızlığın açık bir örneğidir.

Değerli izleyiciler,

İşverenler mevzuatın kendilerine yüklediği yükümlülükleri yerine getirmemekte, Devlet de onların üzerindeki yaptırım gücünü kullanmamakta, çalışanlar da bazı kurallara uymamakta, sonuçta topluluk halinde tevekkül anlayışı içinde meselelere yaklaşmaktayız.

Bu konuda her kesimin şikayete hakı var. Ama hükümet ve işverenler şikayetten çok şikayetleri ortadan kaldıran Anayasal ve yasal zorunlu kurumlardır. Sorunları çözerek görevini yaparlar. Ülkemizde şimdiye kadar eksik olan bu durumu ortadan kaldıracak köklü tedbirlerin alındığını bugüne kadar görmedik. İnşallah 21. yüzyıla böyle girmeyiz."

Tarafları biraraya getiren işçi sağlığı ve iş güvenliği haftasında belirlenen ortak görüşlere rağmen iş kazası ve meslek hastalığı sayısının arttığını belirten TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, bu konuda hükümetin yapması gerekli işleri şöyle sıraladı:

"Konuya sahip çıkmak,

Mevzuat dağınıklığını giderici belli standartı oluşturmak,

Kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak,

İşyeri çalışma belgesi verilirken açılan işyerinin mevzuata uygunluğunun tesbiti sonucu açılmasını sağlamak,

İşyeri denetimlerini gereği gibi yerine getirmek,

ILO sözleşme hükümlerinin gereklerini yerine getirmek,

İşverenlerimize düşen sorumluluklar,

İşyeri ve işbaşı eğitimine önem verilmesi,

İşyeri açılmadan iş güvenliği tedbirlerinin alınması,

Önce insan sonra üretim gerçeğinin benimsenmesi.

Her yıl binlerce insanımızın ölümüne, sakat kalmasına, işgünü kayıplarına ve milli ekonomiye ciddi zararlara meydan veren bu konuda TÜRK-İŞ olarak her türlü ortak çalışmaya hazırız.

TÜRK-İŞ olarak iş kazası riskinin fazla olduğu işkollarına öncelik vererek düzenlediğimiz seminerlere ilave olarak 1993 yılında Çevre Bakanlığı ile ortaklaşa çevre bilincinin geliştirilmesi amacına yönelik imzalanan ortak protokol çerçevesinde işçilerin ve çevre sorununun yoğunluklu olduğu illerimizde seminerler düzenlemekteyiz. Dileğimiz, bu seminerlerimizin işveren temsilcilerimizin de katkılarıyla işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda somut çözümlere hız verileceğidir."

Samsun Eğitim Merkezinde yapılan "Sendikacılık ve Liderlik" eğitim seminerine katılan kursiyerler ve konuklar...

Sendikacılık ve Liderlik eğitim semineri yapıldı

• Salih Kılıç "TÜRK-İŞ 1 Mayıs'ta büyük ve başarılı bir sınav vermiştir" dedi.

TÜRK-İŞ'in 1993 yılı eğitim programı çerçevesinde hazırladığı **"Sendikacılık ve Liderlik Eğitimi"** konulu seminerlerin birincisi 10-14 Mayıs 1993 tarihlerinde TÜRK-İŞ Samsun Eğitim Merkezinde gerçekleştirildi.

Samsun mahalli sendikalarımız şube yöneticilerinin de hazır bulunduğu seminerin açılışında konuşan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç **"Genel Kurul kararları doğrultusunda hizmet sunacağız. Hiç bir ayrım gözetmeksizin işçi hareketinin birliği ve bütünlüğü için çalışacağız"** dedi.

Konuşmasında 1 Mayıs Mitingine de değinen Kılıç bu konuda da şunları söyledi: **"TÜRK-İŞ 1 Mayıs'ta büyük ve başarılı bir sınav vermiştir. 1 Mayıs dayanışması devam ettirilmelidir. TÜRK-İŞ bütünlüğü, birlik ve beraberliğimiz güçlendirilerek devam ettirilmelidir. Bu dayanışma ve güç birliği içinde karşı karşıya bulunduğumuz toplu sözleşme aksaklıkları, taşeronlaşma, özelleştirme, Türk sendikacılığının geleceği gibi sorunlarla mücadele etmeliyiz, edeceğiz"** dedi.

Parlamenter demokrasinin işleyişindeki aksaklıkların toplumda güven bunamılı oluşturduğunu belirten Salih Kılıç, **"Sendikacılar hakkın teslimi, haksızlıkla mücadeleyi şiar edinmiştir. Parlamenter demokrasiye herkesten**

önce bizler sahip çıkmalıyız. Çünkü TBMM erozyona uğrarsa en büyük acıyı işçiler çekiyor. Kamuoyu gündeminden kalkmayan rüşvet ve yolsuzluk iddiaları, asgari ücretin vergilendirilmemesi gibi konularda duyarsız kalan parlamentoya ilk reaksiyonu, ilk tepkiyi bizler göstermeliyiz, parlamentoya sorumluluklarını hatırlatmalıyız" dedi.

TÜRK-İŞ 1993 dönemi eğitim faaliyetleri hakkında açıklamalar da yapan Kılıç konuşmasını şöyle sürdürdü: **"Dünya'daki 5,5 milyar insanın 4 milyarı demokrasiyi elde edememiş. Eğitimin rolü tartışılmaz. Genel Kurul kararları ve teşkilatımız Genel Eğitim Sekreterleri - Eğitim Uzmanları toplantısında belirlenen görüşler doğrultusunda eğitim faaliyetleri aksatılmadan devam ettirilecektir. Doğrudan düzenleyeceğimiz, Demokratikleşme, Çevre İşçi Sağlığı, Sendikacılık ve Liderlik, Bölgesel Yönetici ve Temsilci eğitimleri yanı sıra ILO ve ICFTU ile yapılacak ortak projeler çerçevesinde faaliyetlerimiz devam ettirilecektir."**

Hazırlanan program gereği yürütülen seminerde; Doç. Dr. Eyüp Bedir "KIT'ler ve Özelleştirme Politikaları", O. Nuri Tekman "Sosyal Güvenlik Sorunları ve Çözüm Yolları", Yrd. Doç. Dr. Fethullah Akın "İktisat - Ekonomi ve Siyaset" Prof. Dr. Alpaslan Işıklı "Demokrasi ve Sendikacılık", konulu tebliğlerini sundular.

İşlenen ders konularının tartışılıp değerlendirilmesinin yapıldığı grup çalışması uygulaması da bu seminerde gerçekleştirildi.

EĞİTİMDE GRUP ÇALIŞMALARI

Samsun'da yapılan "Sendikacılık ve Liderlik" seminerinde ilk kez grup çalışmaları da yapıldı. Resimlerde ayrı ayrı grup çalışmaları yapan kursiyerler görülüyor.

Eskişehir'de yapılan "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği" seminerine katılan kursiyerler toplu halde...

Çevre ve İşçi Sağlığı İş Güvenliği Semineri

- **Çevre Bakanlığı ile ortaklaşa düzenlenen seminerde çevre sorunları ve sendikal konular tartışıldı**

Konfederasyonumuz ile Çevre Bakanlığı arasında, ülkemizde karşı karşıya bulunulan ve yakın gelecekte daha çok hissedilecek çevre sorunlarını tartışmak ve çevre bilincini geliştirmek amacıyla **"Çevre ve İşçi Sağlığı İş Güvenliği"** konusunda ortak eğitim çalışmalarını düzenleyen protokol gereği başlatılan çalışmalar devam ediyor.

Bu doğrultuda başlatılan ve daha önce Adapazarı ve Dalaman'da yapılan seminerlerin üçüncüsü Eskişehir'de 12-14 Mayıs 1993 tarihinde gerçekleştirildi.

Eskişehir Türk Harb-İş Sendikası Eğitim Salonunda yapılan seminere sendikalarımızın İşçi Sağlığı İş Güvenliği Kurul üyeleri, sendika şube yöneticileri ve Eskişehir Çevre Bakanlığı İl temsilcileri katıldılar.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç'ın çevre sorunları, Türk Sendikal hareketin geleceği ve çalışma hayatımızın güncel sorunları konularındaki açıklamalarından sonra çalışmalarına başlayan seminer açılışında TÜRK-İŞ Bölge Temsilcisi Yüksel Türemiş ve Çevre Bakanlığı Eskişehir İl Müdürü Çetin Suçukıran da birer konuşma yaptılar.

Üye kuruluşlarımızı temsilen 92 kursiyerin takip ettiği seminerde; Prof. Dr. Fevzi Yılmaz "Teknolojik Gelişmelerin Toplumsal Yapı ve İstihdama Etkisi", Prof. Dr. Nüvit Gerek "İş Güvenliği Mevzuatı ve Yükümlülükler", Prof. Dr. Nazmi Bilir "Meslek Hastalığı Riskleri ve Korunma", Fevzi İşbilir "Çevre ve İnsan", Süleyman Atasoy "Aile Planlaması Eğitim", O. Nuri Tekman "Sosyal Güvenlik Mevzuatı", Sabahattin Dertli "İş Kazaları ve Kurallar" konularında tebliğ sundular.

SELÜLOZ-İŞ'İN YENİ BİNASI HİZMETE GİRDİ

Selüloz-İş Sendikasının yeni binası, geçtiğimiz ay içinde hizmete girdi. Açılış töreninde TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu ile kalabalık bir sendikacı ve işçi topluluğu hazır bulundu.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Selüloz-İş Sendikasının yeni binasını hizmete açarken yaptığı konuşada hayırlı olması dileğinde bulundu ve bugüne kadarki başarılı çalışmaların artan bir hızla devam edeceğini vurguladı.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Y. Güngör Özden Türk-İş'te

Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ile...

Özden: "Karşıt görüşlü de olsak birbirimize tahammül etmeliyiz"

Meral : "Tüm kesimlere hitabeden bir Anayasaya ihtiyaç vardır..."

Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, fikirlerinden dolayı insanların kötülendiğini ve hedef gösterildiğini belirterek, **"karşıt görüşlü de olsak birimize tahammül etmek zorundayız"** dedi.

Özden, 12 Mayıs'ta TÜRK-İŞ Genel merkezi'ni ziyaret ederek yöneticilerle görüştü. Özden, ziyaret sırasında yaptığı açıklamada, gerek Anayasa Mahkemesi'nin gerek TÜRK-İŞ'in demokrasiyi yaşatan organlar olduğuna işaret ederek, **"o nedenle işçilerimizin problemlerini öğrenmek, ufkumuzu genişletmek, görüşlerimizi zenginleştirmek için geldik"** diye konuştu.

İnsanların fikirlerinden dolayı kötülendiğini ve hedef gösterildiği anlatan Anayasa Mahkemesi Başkanı Özden, şöyle konuştu

"Aydınlığı arttırmaya çalışmak yerine maalesef karanlığa gömme çalışmaları yapılıyor. Ama birbirimize tahammül etmek zorundayız. Birbirimize tahammül edemezsek ülke morga döner. Çünkü hiç düşünmeyen insan ölüye benzer."

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral de, Yekta Güngör Özden'in ilerici, laik ve Atatürkçü bir hukuk adamı olduğunu kaydederek, Özden'in bu özelliklerinden dolayı çeşitli saldırılara maruz kaldığını söyledi.

Meral, 12 Eylül ihtilalinin sonucunda oluşturulan anayasadan doğan sıkıntıların devam ettiğini de bildirerek, şunları söyledi:

"Türkiye'ye çağdaş, tüm kesimlere hitabeden bir anayasa gereklidir. 1982 anayası'ndan büyük çoğunluk şikayetçi. Tüm halkın kabul edeceği sivil bir anayasa ile ülkemiz rahata kavuşacaktır. Çalışma hayatına ilişkin yasalar da yeniden hazırlanmasını beklediğimiz anayasaya uygun olmalıdır."

Yekta Güngör Özden, TÜRK-İŞ'i ziyaretinde, Genel Sekreter Şemsi Denizer ve Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş de bulundu...

Türk-İş Kadın İşçiler Bürosu Müdürlüğüne Seyhan Erdoğdu Atandı

Bir süredir münhal bulunan, TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Müdürlüğüne, Yol-İş Sendikası Genel Başkan Danışmanlarından Seyhan Erdoğdu atandı.

Seyhan Erdoğdu'ya yeni görevinde başarılar dileriz.

Belediye-İş Genel Başkanı Fuat Alan, Ankara Güvenpark'ta eylem yapan yöneticilerle beraber...

Belediye-İş yöneticileri 2'inci kez açlık grevi yaptı

Fuat Alan : "Sorunumuz bu ülkede yaşayan tüm emekçilerin sorunudur" dedi.

Belediye-İş Sendikası genel merkez yöneticileri, belediye işçilerinin 2,5 trilyonu bulan alacak sorununun çözümlenmemesi üzerine 4 Mayıs'ta, ikinci kez açlık grevine başladı.

Başbakanlığa 100 metre uzaklıktaki Güvenpark'ta "sürsiz açlık grevine" başlayanyöneticiler, zaman zaman polisin müdahalesi ile karşılaştılar. Sendika yöneticileri sorunun polisle çözümlenmeyeceğini, hükümetin bir yetkilisi ile görüşmek istediklerini belirttiler ve "Bizi buraya gönderenler utansın" dediler.

Belediye-İş Sendikası yöneticilerinin açlık grevi eylemi, sendikanın Necatibey caddesindeki irtibat bürosunda Genel Başkan Fuat Alanın basın toplantısı ile başladı.

Fuat Alan, işçi çıkartma, özelleştirme ve taşeronlaştırmanın 1,5 yıldır gündemde olduğunu ve işçi alacaklarının giderek arttığını belirterek "Bu işkolunda çalışan tüm işçiler, iş ve ücret güvensizliği ile karşı karşıyalar. 2 trilyon alacak vardı 2,5 trilyona ulaştı. Bugüne kadar işçi alacaklarıyle ilgili bir çözüm gündeme gelmedi. Belediye-İş sendikası demokrasinin, insanların insanca yaşamasının mücadelesini veriyor. Sorunlarımız çözümlenene ve ciddi yaklaşımlara girilene kadar eylemlerimiz sürecek" dedi.

Tüm demokratik kuruluşların ve tüm sendikaların bu mücadeleyi yapmak zorunda olduğunu belirten Belediye-İş Genel Başkanı Fuat Alan, "Biz belediye işçileri adına yürüyoruz. Sorunumuz bu ülkede yaşayan tüm emekçilerin sorunudur" açıklamasını yaptı.

Kağıthane Belediyesi İşçileri Ankara'da

Refah Partili Kağıthane Belediyesi tarafından işlerinden atılan Belediye-İş Sendikası üyesi 120 işçinin 13 Nisan'da başlayan Ankara'ya yürüyüşleri 5 Mayıs'ta sona erdi.

Orman Çiftliği kavşağında karşılanan Belediye-İş üyesi işçiler, Ankara'da çeşitli parti yöneticileri ile görüşmelerde bulundular ve isteklerini ilettiler.

Belediye işçilerini Ankara'ya 60 kilometre mesafede bir mola yerinde ziyaret eden Belediye-İş Sendikası Genel Başkanı Fuat Alan, gösterdikleri kararlılığa teşekkür etti ve anti-demokratik yasalar değişmedikçe işçi kıyımlarının devam edeceğini söyledi.

Kağıthane Belediyesindeki işlerinden atılan işçilerin Ankara'da İçişleri Bakanı İsmet Sezgin ile görüşmelerinde de bir sonuç alınamadı.

Belediye-İş Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Solmaz eylemle ilgili olarak basın mensuplarına bilgi verirken

Türk Metal üyeleri yurt dışındaki eğitimlere eşleriyle birlikte gidiyorlar

Özbek : "Çağdaş sendikacılığı kendimize kriter aldık"

Türk Metal Genel Başkanı Özbek, şimdi de İngilizce kurslarıyla yabancı dil bilen sendika yöneticisi yetiştirmeyi amaçladıklarını söyledi.

Türk Metal Sendikası Karadeniz Ereğli Şubesi üyelerinden 33 işçi eşleriyle birlikte, ayrıca 15 bekar işçiden oluşan 81kişilik kafile, Kıbrıs'ta Uluslararası **Mustafa Özbek Eğitim Merkezi**'nde 9-16 Mayıs tarihleri arasında gördükleri seminerden döndüler.

Süleyman Kaymış

TÜRK-İŞ Genel Merkezinde TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Bayram Meral,** Genel Mali Sekreter **Enver Toçoğlu,** Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Sabri Özdeş,** Türk Metal Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Özbek,** Genel Başkan Yardımcısı **Behzat Erdal,** Genel Sekreter **Özbek Karakuş**'un Kıbrıs'tan dönen kafile ile bir araya geldiği toplantıda; Türk Metal Karadeniz Ereğli Şube Başkanı **Süleyman Kaymış** ilk konuşmayı yaptı.

Kaymış, sendika merkez yöneticilerine teşekkür ederek başladığı konuşmasında, Erdemir işçilerinin sendikalarına olan inanç ve güvenlerinin arttığını söyledi.

İşçi eşleri adına diğer sütunlarda özetini verdiğimiz konuşmayı yapan **Daniye Güler**'den sonra kürsüye gelen Ereğli Demir Çelik Fabrikasından **İbrahim Açıkgöz,** Kıbrıs'taki seminerden sonra kendilerini bilgi bakımından daha da donatılmış hissettiklerini söyledi.

Türk Metal Genel Başkanı **Mustafa Özbek,** toplantıda yaptığı konuşmada, üyelerini 1990 yılı başla-

Türk Metal kursiyer ve eşleri ile TÜRK-İŞ ve Türk Metal yöneticileri Ankara'da bir araya geldiler

Daniye Güler : "Hayatımızda ilk defa uçağa bindik, ilk defa yurt dışına çıktık"

Türk Metal üyesi işçi eşleri adına konuşan Daniye Güler, 9-16 Mayıs tarihleri arasında Kıbrıs'taki seminere katıldıklarını belirterek "Hayatımızda ilk defa yurt dışına çıktık. Yine ilk defa uçağa bindir. Bunlar bizim hayal dahi edemeyeceğimiz olaylardı. Bu nedenle başta genel başkanımız olmak üzere tüm yöneticilere şükran borçluyuz" dedi.

Güler, Uluslararası Mustafa Özbek Eğitim Merkezini gördüklerinde ikinci şoku yaşadıklarını sözlerine ekleyerek "Ne mutlu bize ki Türk Metal gibi bir sendikaya sahibiz. Ne mutlu bize ki, Özbek gibi bir lidere sahibiz" dedi.

Meral : "İşçiden aldığını işçiye vermek sendikaların temel ilkesidir"

Türk Metal kursiyerlerinin TÜRK-İŞ Genel Merkezindeki toplantısında konuşan Genel Başkan Bayram Meral, "İşçiden aldığını işçiye vermek sendikaların temel ilkesidir. Bunu en iyi uygulayan sendikalarımızın başında Türk Metal gelmektedir" dedi.

Koalisyon hükümetinin kurulmasından önce ve sonra yaşanan tabloyu anlatan Meral, "Herkese aş, işi olmayana iş diyorlardı. İşsizlik çığ gibi büyüyor. Nereye giderlerse gitsinler, verdikleri sözü yerine getirmedikleri sürece huzur-u mahşerde iki elimiz yakalarında olacaktır" dedi.

Bu tür toplantıların, gelecekte sendikaların öncülüğüyle kurulacak siyasal partinin de temelini oluşturacağına işaret eden TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, "Bizim seçtiklerimize gidip ricada bulunacak ve lütfen kabul edileceksek, kendi elimizle kendi göbeğimizi kesmek zorundayız. Bunun başka çaresi yok" dedi.

rında eşleriyle birlikte yurtiçi seminerlerine başlattıklarını, bu çalışmaların yurt dışına taştığını belirterek şöyle dedi:

"1992 yılında 87 arkadaşımız 5 Türk Cumhuriyetini ziyaret etmiş, 20 arkadaşımız Danimarka'ya gitmiş, bu sene 20 arkadaşımız daha Danimarka'ya gitti. Eşleriyle birlikte 76 kişilik bir kafilemiz Moskova, Leningrad ve Rostov'a gönderilmiş, yine geçen sene 15 bayan işçimiz İngiltere ve Fransa'da sendikal amaçlı tetkiklerde bulunmuşlardır"

Kıbrıs'ta **Asil Nadir**'e ait olan otelin alınarak eğitim merkezi haline getirilmesine de değinin **Özbek "Bizim işçilik dönemlerimizde bu tip şeylere heveslenmek çok zordu. Yurtiçi eğitimlere bile bir-iki kişi gönderilirdi. Şimdi çağdaş sendikacılığı kendimize kriter aldık. Bu oteli almamızdaki maksat, işçilerin de toplum içinde gerçek birey olduklarını göstermek, zenginlerin kaldığı lüks otellerde işçilerin de kalabileceğini kanıtlamaktı"**

Özbek, İngilizce kurslarına yabancı dile yatkın işçilerin seçilerek alınacağını, yabancı dil bilen sendikacı yetiştirmeyi de eğitimde hedef seçtiklerini sözlerine ekledi.

(Daha sonra söz alan TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Bayram Meral**'in konuşma özeti ayrı sütunda verilmiştir.)

KOORDİNASYON KURULU TOPLANDI

Kurul, 1993 yılında yenilenecek ve 543 bin 27 işçiyi kapsayan kamu kesimi sözleşmelerini değerlendirdi

Kamu kesiminde çalışıp, 1993 yılında sözleşmeleri yenilenecek 543 bin 27 işçi ile ilgili toplu sözleşme çalışmaları TÜRK-İŞ Genel Merkezinde devam ediyor.

Kamu kesimine muhatap sendika yöneticilerinin katıldığı 18 Mayıs tarihli oturumda, toplantıyı bir konuşmayla açan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Hükümetle görüşeceklerini belirterek "Hemen Sayın İnönü'yü arayacağım. Başbakan yardımcısı olarak tavırlarını göreceğiz. -benim yetkim yok, Başbakan daha belli değil- gibi cevaplar alırsak, yeniden bir değerlendirme toplantısı yapacağız. Sözleşmelerin uyuşmazlık tarihlerini biraraya getirecek, ondan önce de işçi kamuoyu yaratmak için gerekirse miting yapacağız." dedi.

TARTIŞILMAYAN YÖNLERİYLE

ÖZELLEŞTİRME

Özelleştirme nedir, ne değildir,?.. Tek alternatif özelleştirme midir?.. Hükümetler ve işverenler özelleştirmeyi neden savunuyor?.. Karşıt görüşler gazete ve TV'lerde neden yer almıyor. İşte bu konuları inceledik ve okuyucularımıza sunuyoruz.

Özelleştirme, Uluslararası Para Fonu IMF'nin ve Dünya Bankası'nın baskılarıyla, ülkemize dış dünyadan moda olarak girmiş bir kavram. Batıdaki uygulamalarında dahi pek başarı sağlanamayan bu uygulamadan bir çok ülke vazgeçme düşüncesinde.

Amacı yalnızca kısa zamanda çok kar etmek olan özel sektörün bazı sosyal hizmetleri gerektiğince yerine getiremediği bugün ABD'de dahi kabul edilir ve devletleştirme uygulamalarına gidilirken, ülkemizde sağlık hizmetlerinin bile özelleştirilmesi gerektiğinden söz ediliyor.

ÖNERİLEN TEK ÇÖZÜM ÖZELLEŞTİRME

Verimli çalışmadığı ileri sürüden KİT'lerin ekonomiye kambur olduğu ileri sürülerek, özelleştirilmesi gerektiği savunuluyor. "Dünya ile bütünleşme, globalleşme, tekelleri yok etme ve serbest piyasa ekonomisi gereği.." gibi sloganlara sarılan özelleştirme yanlıları, bu uygulamayı, alternatifi olmayan tek çözümmüş gibi göstermeye çalışıyorlar.

Devlet ve işveren, özelleştirmeyi haklı göstermek amacıyla sistemli ve programlı bir propagandayla KİT'lere kara çalmayı sürdürüyor.

KAMUOYU TEKYANLI VE YANLIŞ BİLGİLENDİRİLİYOR

Sermayenin borazanı ve kalemşörleri olan TV ve gazeteler de aynı yolu izliyor. Özelleştirmeye karşı çıkan, alternatif gösteren fikirlere TV ve gazetelerde yer verilmiyor. Ve böylece Türk toplumu tekelci sermaye ve hükümetler tarafından tek yönlü olarak bilgilendiriliyor; özelleştirmeye şartlandırılıyor.

HANGİ KONULARI ARAŞTIRDIK?

- Devlet ve özel sektör, özelleştirmeyi neden savunuyor?...
- Diğer toplum kesimlerinin özelleştirmeye ilişkin görüşleri neden saklanmaya çalışılıyor?...
- Bilim adamları, sendikacılar, işçiler ve halk bu konu da neler diyor?..

Özelleştirme konusunu, bu yönleriyle araştırdık ve okuyucularımıza sunuyoruz.

ÖZELLEŞTİRME KAPSAMINDA BİR DEV..

ORÜS

- **Orman Ürünleri Sanayii Kurumu ORÜS, özelleştirme kapsamına alınan KİT'lerden biri. Satılması gerekip gerekmediği de nasıl satılacağı araştırılan bu dev kuruluş, ziyan edilecek ulusal değerlerimizden sadece biri...**

Orman Ürünleri Sanayii Kurumu ORÜS, 20 ayrı yerleşim bölgesinde toplam 42 fabrikasıyla, orman ürünlerini entegre bir biçimde değerlendiren dev bir kuruluş. Ülkemiz şartlarında geniş ve tecrübeli teknik kadrosuyla, odun hammaddesini en rantabl şekilde işleyen, en küçük odun parçasını dahi sanayide değerlendiren ORÜS, sektöründe Ülkemizin en büyüğü. Orman ürünleri sanayiinde Avrupa'nın da sayılı kuruluşlarından.

Kereste, yonga ve lif levha, çimentolu yonga levha, kontrplak, kaplama, parke, ambalaj sandığı, kapı, lambri ve kimyasal maddeemdirlerek uzun ömürlü hale getirilmiş ahşap (emprenye) üreten bu kuruluş, bugün özelleştirme kapsamında.

Orman Genel Müdürlüğünden 1970 yılında devraldığı 15 fabrikayı, kendi ürettiği kaynaklarla finanse ederek, modern teknoloji kullanan 42 fabrika kapasitesine ulaşan ORÜS, karlı ve verimli bir kuruluş.

ORÜS, ülke ekonomisne katkılarının yanında, iyi bir seçimle, çoğunluğu dağlık ve ormanlık bölgelerde kurulu fabrikalarıyla orman köylüsünün kalkınmasında da etken durumda. Özel sektör tarafından az karlı bulunduğu için işlenmeyen hammaddeyi ekonomiye kazandıran ORÜS, böylece orman zenginliklerimizin korunmasına da hizmet ediyor.

Orman ürünlerinin verimli işlenmesinin ancak büyük çaplı işletmelerle mümkün olacağını belirten uzmanlar, bu kuruluşun satılması halinde çoğu fabrikaların kapanacağında veya üretim dışı faaliyetlerde kullanılacağında birleşiyorlar.

KİT'LER YOK EDİLİYOR

KİT'ler, Özal ve ANAP döneminde uygulamaya konulan bilinçli ve sistemli bir politakayla karalanıyor. Ulusal gelirin % 10'unu sınai sektör katma değerinin % 30'dan fazlasını, tarım dışı sivil istihdamın % 15'ini, tüm yatırımların % 25'ten fazlasını gerçekleştiren KİT'ler yok edilmeye çalışılıyor. KİT'ler gerçekten ekonominin kamburu mu? Bu sorunun cevabının verilmesi için, KİT'leri yok etmeye yönelik girişimleri incelemek gerekiyor.

YATIRIMLAR AZALTILIYOR

KİT'lerin imalat sanayiindeki yatırımları, 1973-1980 döneminde 1973 fiyatları ile 153,8 milyar TL'den 343,3 milyar TL'ye yükselirken, 1980 sonrasında sürekli bir azalma gösterdi, 90'lı yıllarda bu miktar yarıya düşürüldü. 1979-1980 dönemi karşılaştırması ise daha dramatiktir. Bu dönemde yatırımlar dörtte bire indirildi. Bir yandan KİT'lere yatırım yapılmazken, öte yandan teknolojilerinin eskidiği ileri sürülerek satışları için gerekçeler hazırlandı.

KİT'lere proje bazında yatırım kredisi veren Devlet Yatırım Bankası 1987 yılında Türkiye İhracat Kredi Bankası (EXİMBANK) şekline dönüştürüldü. KİT'ler kendilerine destek veren bir finans kurumundan yoksun bırakıldı. 1980 sonrasında kamu kesiminin bankacılık sisteminden sağladığı kredilerin payı azaltıldı.

KİT'LERİ PARÇALAMA VE YOK ETME PLANI

KİT'lerin satışını kolaylaştırmak, karlı işletmeleri yerli ve yabancı özel sektöre satmak, zararlıları kamu mülkiyetinde bırakmak için KİT'ler parçalandı, parçalama planları yapıldı.

Gelişmiş ülkeler büyük şirketlerle dünya pazarlarına egemen olmaya çalışırken, Türkiye'de belli bir büyüklüğe ulaşmış KİT'leri parçalamay çalışmak tam bir çelişkiydi.

KARALAMA, KÖTÜLEME

KİT'ler "Zarar ediyor, fon yutuyor, finansman açıklarına neden oluyor, verimsiz çalışıyor" diye sürekli karalandı ve kötülendi. Belli odaklardan sistemli bir biçimde yürütülen ve bilimsel tabanı olmayan bu propaganda hiçbir ciddi çalışmaya, araştırmaya dayalı değildi. Türkiye'de KİT'lerin özel sektörden daha verimsiz olduğu kanıtlanmamıştı. Dünya ekonomistleri ve araştırmacılarının yaptığı araştırmalar da bunukanıtlayamamıştı.

Türkiye, dünya pazarlarında etkin olacaksa, yeni sanayi dalları geliştirecekse, geri kalmış yöreleri sınai yatırımlarla kaldıracak,a işsizliğe çare bulacaksa, bunlar ancak KİT'ler eliyle gerçekleştirilecektir.

ÖZELLEŞTİRME VE YANIT BEKLEYEN SORULAR...

- Geri kalmış yörelere devlet yatırım yapacaksa, devlet yatırımları kalkınma sağlıyorsa, KİT'ler neden özelleştiriliyor?..
- Amaç zarar eden KİT'leri kar eder duruma getirmekse, verimli KİT'ler iki yıllık kan karşılığından neden satılıyor?..
- Özelleştirmeden amaç devlet tekelini kırmaksa, sermayeyi tabana yaymaksa, KİT'ler yerli ve yabancı özel tekellere neden satılıyor?..
- Kömür işletmelerinin dışında KİT'ler zarar etmiyor, ettiriliyor. Verimli KİT'lerin borçları, yatırıma yöneltilen karları dahi zarar gösterilmeye çalışılıyor.
- Pekiyi... Bilançosunda borç gözüken veya yatırım nedeniyle kar etmeyen işletmelerin satılması gerekiyorsa, Koç ve Sabancı işletmelerini neden satışa çıkarmıyor?..
- Zarar eden özel kuruluşlar ucuz devlet kredisiyle kurtarılıyorsa; KİT'ler kredileri kesilerek, tefeci özel kurulular a ve özel bankalara borçlanmasına neden göz yumuluyor?..
- Devlet işsizlik sorununa çözüm ararken, bunun yolu da yeni yatırımlardan geçerken KİT'ler neden özelleştiriliyor? Yüzbinlerce çalışan neden işsiz bırakılmaya çalışılıyor?..
- Devlet KİT'lerin iyi yönetilmediğinden, verimsizliğinden şikayetçiyse neden elini bu işletmelerden çekmiyor? Neden hala KİT sırtından bazı kişilere kıyak geçiliyor?..
- Konunun tarafsız uzmanları "Özelleştirmeden amaç 50 milyardolarlık dış borç ve faiz ödemeleriyle trilyonlara varan iç borçların kapatılması" olduğunda birleşiyorlar.
- Vergi reformundan yana olmadığı bilinen özel sektör neden özelleştirmeyi savunuyor? Özelleştirmeden amaç kamu açıklarının kapatılması ise, yıllardır sözü edilen gerçek bir vergi reformu neden çıkarılmıyor?..
- Kurtuluş savaşından amaç siyasi ve ekonomik bağımsızlığı elde etmek idiyse, ekonomimizin bel kemiği KİT'ler neden yabancılara peşkeş çikiliyor?.. Ulusal sanayimizi kontrol altına alabilecek kapitülasyon benzeri ilişkilere neden gerek duyuluyor?..

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği

H. Avni YAZICI
TÜRK-İŞ
Sosyal Güvenlik Uzmanı

Günümüzde sağlıklı yaşam, bireylerin doğumunda başlayan ve ölümüne kadar devam eden temel bir insan hakkı olarak kabul edilmektedir. Ülkemiz ulusal sağlık politikasının ana hedefi de, bu hakkı geliştirme ve güne uygun gerçekleştirmeyi amaçlamış bulunmaktadır.

Ülkede üretimi gerçekleştiren kutsal gücün, yani çalışanların sağlığının korunması ve bu kişilere sağlıklı çalışma ortamı hazırlanabilmesi, sosyal güvenlik politikalarında önem arzetmektedir. Yine, işyerlerinin özelliklerine göre gerekli koruyucu sağlık ve güvenlik önlemlerinin alınması da, bu çağdaş ve anayasal hakkın gerçekleşmesine yardımcı olacak ana hizmetler olarak görülmektedir.

Sosyal devlette iş güvenliğinin sorumluları devlet, işverenler ve işçi kuruluşları yani sendikalardır.

Ülkemizde 4-10/Mayıs tarihleri arası İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası olarak kutlanmaktadır. Bu yıl da bu haftaların 7.si kutlamış bulunmaktayız. Tabiidir ki toplumda ve ilgili taraflarda işçi sağlığı ve iş güvenliği bilincinin oluşması, bu yöndeki hizmet ve görevlerin başarılmasında en büyük etken olarak kabul edilmektedir. Ancak, yapılan yasal ve idari düzenlemeler ile, bu yöndeki faaliyetlerden beklenen müsbet sonuçların alındığını iddia etmek de maalesef mümkün olamamaktadır. Çünkü son iki yılda vuku bulan iş kazası ve meslek hastalığı olayları;

	1991	1992
İş kazası	130.278	139.464
Meslek hastalığı	1.158	1.225
Ölüm	1.631	1.776
Kayıp iş günü	2.433.954	2.575.219
Sürekli iş göremezlik olayı	3.669	3.453
Sürekli iş göremezlik geliri bağlanan vak'a	1.955	2.125

Sosyal Sigortalar Kurumu istatistiklerinden tesbit etmiş bulunduğumuz tablo, hiç te iç açıcı ve yarınlara güvenle bakmamızı sağlayıcı bir görünüm sergilememektedir. Bilâkis bu yöndeki çabaların ve mevzuatın yeniden değerlendirilmesi zaruretini gündeme getirecek nitelik arzetmektedir.

Ülkemizde ve dünyada yapılan bilimsel ve teknik araştırmalar, iş kazaları ve meslek hastalıklarıyla ilgili önlemler zamanında alındığında, sorunun kader ve toplumsal bir sorun olmaktan çıktığını, ve mesleki bir risk olarak asgariye düşürülebileceğini göstermektedir. Sorun, mevzuat kadar uygulamalarda ve ilgili taraflar arasında ileriye dönük düzenlemeler yönünden birlik ve beraberlik sağlanamaması noktasında düğümlenmektedir.

Sağlık reformu ile ilgili "Sağlık Kanunu Tasarı Taslağı"nın 25. maddesinde çalışanların sağlık açısından korunması hususu da düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu maddenin 2. Ulusal Sağlık Kongresinde faaliyet gösteren "İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı" komisyonunun görüşleri doğrultusunda "...50'den fazla kişinin çalıştığı işyerlerinde en az bir hekimden yararlanarak "işyeri sağlık birimi" oluşturulur. Sürekli olarak 50'den az işçi çalıştıran işyerlerinde sağlık ve güvenlik koşullarının olumlu şekilde yürütülmesi için birden fazla işverenin katılımı ile "işyerleri ortak sağlık birimleri" kurulur. İşyerleri sağlık birimlerinin oluşum biçimleri, bürolarda görev alacak hekim ve diğer personelin nitelikle, işlevleri ve yetkileri yasal düzenlemelerle belirtilir.

Bütün çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarından korunmaları bu hastalıkların tanı, tedavi ve rehabilitasyon alanlarında bakanlıkça diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak programlar düzenlenir ve yürütülür..." şeklinde değiştirilmesi zaruri görülmektedir.

Yine günlük toplam çalışma süresi 12

saat yerine 11 saat olarak düzenlenmelidir.

Ayrıca, "...ağır ve tehlikeli işlerde ve gece işlerinde çalıştırılacaklara ilişkin olarak çıkartılacak tüzüklerde, yetişkin kadın çalışanlarının ve gebelerin belli sürelerde ve şartlarda çalışmalarının öngörülebileceği" hususu maddeye ilave edilmelidir. Çünkü tasarı taslağındaki "...Bu kişilerin çalışma sürelerinin belirlenmesinde sağlık sakıncalarının ortaya çıkmamasına ve aşırı yorgunluğun önlenmesine özen gösterilir..." ifadesi günümüz çalışma şartlarına göre yetersiz kalmaktadır.

Maddeye, çalışanların 0-6 yaş grubu çocuklarının korunması için, çalışanların sayısı ile ilgili herhangi bir sayısal sınır konmadan gerekli önlemlerin alınması yönünde ilave yapılmalıdır.

Çalışanların Sağlığı ve Güvenliği konusunda tek bir yasa çıkarılarak, mevzuatta birliğin sağlanması zamanı geçmekte ve geçirilen her gün bu yönde yeni sorunların çıkmasının nedenini oluşturmaktadır. Aslında, idari yönden ilgili kuruluş olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının idari vesayetine tabi, mali ve idari bakımdan özerk bir ulusal İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurumu kurulmalıdır.

Kurumun yönetim kurulunda, hükümet-işçi ve işveren temsilcileri bulunmalı, her halükârda yönetim kurulunun hükümet ağırlıklı olarak teşekkülünden kaçınılmalıdır. Bu husus kuruluşun fonksiyonlarını zamanında ve güne uygun bir şekilde yerine getirebilmesi yönünden önemli görülmektedir. Çünkü işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunun siyasal iktidarların bürokratik etkisinde kalmaması ve siyasal iktidar değişikliklerinden çok az etkilenmesi suretiyle korunması, sürekli ve kalıcı bir devlet politikası olarak ele alınabilmesi için, zaruri görülmektedir.

Kuruluşun genel kurulunda; üniversiteler, meslek odaları, MPM, TSE, DPT, gibi istişari kuruluşlarla, hükümet, işçi ve işveren kuruluşlarının temsilcileri yer almalıdır.

Bu arada hatırlatmak istediğimiz bir başka husus, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bilimsel ve teknik destek sağlamak üzere kurulmuş bulunan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi (İSGÜM) nın kendisinden beklenen görevleri yerine getirebilmesi için gerekli önlemlerin alınamadığı ve desteğin verilemediği yönündedir.

Yine Bakanlık bünyesinde Daire Başkanlığı düzeyinde kurulu bulunan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği kuruluşunun, eskiden olduğu gibi genel müdürlük olarak yeniden organize edilmesi yönünde hazırlanmış bulunan kanun tasarısı henüz yasalaştırılamamıştır. Yani üniversitelerin, akademisyen üyelerinin, işçi ve işveren kuruluşlarının istek ve önerilerine rağmen, işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinden sorumlu kuruluşla ilgili düzenlemelerin aksi yönde gelişmeler göstermesine rağmen sonuçlandırılamaması, siyasal gücün konuya verdiği önemin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

TÜRK-İŞ, bir insanlık sorunu olan işçi sağlığı ve iş güvenliği sorununa, işçilerin parasal hakları kadar önem vermektedir.

Çalışanlar tek güvenceleri olan beden ve ruh sağlıklarının devamı için korunmalarını istedikleri kadar, bu korumanın devamlı olmasını da istemektedirler. Bu samimi istek çalışanlar yönünden anayasal bir hak, sosyal devlet içinde anayasal bir görev olarak ele alınmalı ve gerekli önlemlerin alınması yönünde gereken düzenlemeler zamanı geçirilmeden yapılmalıdır.

Sosyal hukuk devleti ilkeleri arasında sosyal güvenlik sistemlerinin amacı, kişileri toplumsal risklerden korumak, geleceğe daha güvenli bakmalarını sağlamak olmalıdır.

Çalışanların beklentisi olan gerçek güvenlik duygusu, onları iş kazaları ve meslek hastalıklarının tehdidinden uzak tutmakla gerçekleşmiş olacaktır. Sosyal güvenlik sistemleri ile bireylere karşılaştıkları mesleki riskler sonucu en ileri yardımların yapılması ve ödeneklerin sağlanması, bu yönde etkin önlemler alınmamış ve devamlılık arzeden düzenlemeler yapılmamış ve sistemler geliştirilememişse, nakıs bir uygulama olarak kalmağa mahkum görülmektedir. Çünkü önemli olan bireylerin sağlıklı ve mutlu yaşayabilmelerini sağlamaktır.

Onun için bu yönde yapılacak düzenlemelerin anayasal bir görev olduğu gerçeği unutulmamalı ve daha fazla zaman geçirilmemelidir. Çünkü eldeki son istatistiki bilgiler, bu yöndeki yerimizin sosyal hukuk devleti ilkelerine aykırı olduğunu göstermektedir.

KÖŞEMDEN

KAYA ÖZDEMİR

BELEDİYE İŞÇİLERİNİN ÇİLESİ

Mahalli idareler, belediyeler, demokrasinin en önemli kurullarıdır. Halkın kendi kendisini idare etme sanatı olan katılımcı demokrasinin en çarpıcı örnekleri mahalli idarelerde, belediyelerde görülür. Gerek Belediye Meclislerinde, gerek İl Genel Meclislerinde halkın doğrudan seçtiği ve beğendiği siyasi kuruluşların adaylarından oluşan meclisler halk adına ve halkın istekleri doğrultusunda çalışırlar.

Belde hizmetlerinin sağlıklı bir biçimde ele alınması ve beldeye yararlı hizmetlerin gerçekleştirilmesi, belediye gelirlerinin sağlam yasal dayanaklarına ihtiyaç gösterir. Yeterli gelir kaynakları sağlayamayan belediyeler demokratikleşmedeki işlevlerini de geciktirirler. Günümüzde Türkiye belediyelerinin belediye işçilerine İKİ TRİLYONUN üzerinde borcu vardır. Ayrıca çeşitli belediyelerin TÜRK-İŞ'e bağlı Belediye-İş sendikasına 100 milyara yakın aidat borcu vardır! Belediye işçileri toplu iş sözleşmesinden doğan haklarını alamaz, sendika işçilerin aidatlarını bordrolardan kesildiği halde belediyelerden tahsil edemezse, belediyeler DEMOKRATİK TOPLUM yaratma görevlerini nasıl yerine getirebilirler? Bazı belediyelerde insafsızca işçi kıyımı yapılmakta, işçiler işlerinden atılmakta, işsizler ordusu saflarına yüzbinlerce insan daha katılmaktadır.

İşin acı tarafı muhalefette iken "İşsize iş, karnı aç olana aş, herkese sosyal güvenlik hakkı ve iş güvencesi vaad eden, grev ertelemelerine karşı çıkan" iki siyasi partimizin koalisyon ortaklığı ile işbaşında bulunuşudur. Bu siyasi iktidar vaadlerini yerine getirmeyi bir tarafa bırakın işçilerin ücretlerini ödemeyi geciktirmekte, belediye gelirlerini arttıracak yasal düzenlemeyi yapmamakta, işçi kıyımına seyirci kalmakta, zam üstüne zam alışkanlığını sürdürmektedir. Belediye işçilerinin haklarını alabilmek için başvurdukları eylemler, açlık grevleri, yürüyüşler bu iktidara vız gelmekte grev ertelemeleri bu iktidar zamanında da makul bir gerekçeye dayanmaksızın uygulama alanına konulabilmektedir. Endişem odur ki, kamu kesiminde henüz sonuçlandırılmamış bulunan sözleşmeler bu anlayışla kilitlenecek üretim ve verim düşecek, çalışma barışı temelinden sarsılacaktır. Adaletle, hakkaniyetle ve demokratikleşmeyi ertelemeden çalışma barışını koruyup geliştirecek bir anlayışın en kısa sürede hükümete hakim olmasını istemek ve bunu beklemek Türk İşçi Hareketinin en tabii hakkıdır.

Belediye işçilerinin, analarının ak sütü kadar helal olan alacaklarının bir an önce tediyesi gerçekleşmediği takdirde bu işçiler çeşitli eylemlerini sürdürecekler, ulaşım hizmetleri aksayacak, temizlik hizmetleri yerine getirilemiyecek, insan sağlığına zarar verebilecek gelişmeler olacak, turizm sektörü olumsuz yönde etkilenecek, katılımcı gerçek demokrasiye ulaşma bir süre daha hayal olarak kalacaktır!

Gerçek demokrasi ile işçi alacakları arasında ne ilişki vardır? sorusunu soranlar çıkabilir! Hatta bu gecikme iddiamıza gülenler bile bulunabilir. Böyle düşünenlere kısa bir cevabımız var. Dünyanın gelişmiş gerçek demokrasi ile yönetilen hangi ülkesinde işçi ücretlerinin ödenmesi böylesi geciktirilebilir? İşverene muhatap sendikanın alması gereken aidatlar işverenin kasasında böylesine bekletilebilir?

Cumhurbaşkanlığına giden yolu kendiliğinden açan Sayın Demirel'e meydanlarda "Benim işçim, benim memurum, benim köylüm" diye reyini aldığınız bu insanlara sosyal demokrat ortağınızla birlikte bu muameleleri nasıl reva görüyorsunuz diye soran çıkmaz mı? Şimdi ilgili ve yetkililere açıkça bir çağrıda bulunmak istiyorum; Belediye işçilerinin çilesine artık son veriniz, alacaklarını ödeyiniz kamu hizmeti yapan belediyeleri de devleti de vebalden kurtarınız...

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezince hazırlanmıştır.

Demokrasi sınırlamaları

Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunlar birikip karmaşık bir hale dönüşerek bugüne gelmiştir. Bu aşamada gerçekleştirilmek durumunda olduğumuz demokratik dönüşümün niteliği ve hızı büyük önem taşımaktadır. Demokratik yapının yeniden ve sağlıklı olarak kurulması değişik ve çok yönlü etkenlere bağlıdır. Diğer bir deyişle çoğulcu demokrasi ve katılımcılığın hangi ekonomik ve toplumsal yapı içinde istikrar kazandığı, değerlendirilmesi gereken bir boyut olmaktadır. Sanayileşmesini ve kalkınmasını daha önce gerçekleştirmiş demokratik ülkelerin gelişme doğrultusu, bu alandaki deneyimleri bu bakımdan önemlidir. Kuşkusuz ülkemizin gösterdiği sosyo-ekonomik gelişme ve geçmişten gelen yapısı, öteki ülkelerden farklıdır. Ancak Türkiye'nin durumu, başka ülkelerle kıyaslandığı ölçüde daha sağlıklı olarak ortaya konulabilecektir.

Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal bakımdan içinde bulunduğu koşulları anahatları itibariyle şu şekilde ortaya koymak mümkündür:

Türkiye'nin nüfusu 1990 yılında 56 milyondur. Yapılan projeksiyonlara göre 2000 yılında da 70 milyon olması beklenmektedir. Yıllık yüzde 2.2 oranında bir nüfus artışının sosyo-ekonomik yapıdaki olumsuz etkileri vardır. Ekonomik ve sosyal gelişmenin, varolan nüfusun ihtiyaçlarını bile karşılayamaması gerçeği karşısında, hızlı nüfus artışı önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Nüfus artış oranının 1990 yılı itibariyle örneğin Fransa'da binde 5; Almanya'da yüzde 1.9; Yunanistan'da yüzde 1.1; İtalya'da binde 2; Japonya ve İngiltere'de binde 3; ABD'de yüzde 1.1 oranında olduğu dikkate alındığında, bu alanda oluşturulmak gereken politikaların önemi artmaktadır.

Türkiye'de çalışma çağındaki nüfusun toplam nüfusa oranı, örneğin OECD üyesi ülkeler bakımından düşüktür. Çalışma çağındaki nüfusun (15-64) toplam nüfusa oranı Türkiye için yüzde 60 iken; Almanya'da yüzde 69.7; İtalya'da yüzde 69.8; Yunanistan'da yüzde 66.5; İngiltere'de yüzde 65.3; İspanya'da yüzde 66.9'dur. Bu olgunun nedeni, nüfus artış hızımızın yüksekliği nedeniyle, 15 yaşın altındaki nüfusun oransal büyüklüğüdür. Türkiye için bu oran yüzde 35.8'dir. Türkiye'nin bu demografik özelliği, işsizlik potansiyeli açısından ilk bakışta olumlu olmakla beraber, her yıl çalışma çağına girenlerin sayısını arttırıcı etkisi bakımından önemlidir.

Türkiye'de işsizlik ciddi bir sorun oluşturmaktadır ve artma eğilimi göstermektedir. Ülkemizde büyük ölçüde, hızla artan nüfusumuza yeterince çalışacak yer yaratılmamasından kaynaklanan "yapısal işsizlik" sözkonusu olmaktadır. Türkiye ile diğer ülkelerdeki işsizliğin karşılaştırılması, tanım farklılığı nedeniyle sağlıklı olmamaktadır. Örneğin 1991 yılı itibariyle işsizlik oranı OECD ortalaması olarak yüzde 6.8; AT ortalaması yüzde 8.7 iken, Türkiye'de bu oran yüzde 7.3 olarak hesaplanmaktadır. İşsiz sayısı da sadece 1 milyon 476 bin olarak gözükmektedir.

Çalışma çağındaki nüfusun oransal düşüklüğünün bir başka olumsuz etkisi ise, "nüfusun bağımlılık oranı"nı yükseltmesidir. Öte yandan, nüfusun iktisaden faal olan sivil kesim (istihdam edilenler + işsizler) toplam nüfusun yüzde 38.1'ini oluşturmaktadır. Aynı oran ABD için yüzde 50.3; İngiltere için yezde 49.5; Yunanistan için yüzde 39.1; İspanya için yüzde 39.4'tür.

Türkiye'nin ekonomik yapısına ilişkin olan olumsuz noktalardan birisi de, istihdam edilenlerin sektörel dağılımındadır. İstihdam edilenlerin yüzde 47.1'i bugün tarım sektöründe çalışmaktadır. OECD üyesi ülkeler içinde, tarım sektöründe istihdam edilenlerin yüksek olduğu ikinci ülke Yunanistan'dır ve bu oran yüzde 24.5'tur. Aynı oran örneğin İngiltere'de yüzde 2.1; Almanya'da yüzde 3.4; Fransa'da 6.1; İspanya'da yüzde 11.8'dir.

Türkiye'de sanayi sektöründe çalışanlar toplam istihdamın yüzde 16.9'unu oluşturmaktadır. Hizmet sektörü bakımından bu oran yüzde 37'dir. Oysa çoğu gelişmiş Batı ülkelerinde hizmet sektöründe çalışanlar yoğunluk kazanmaktadır. OECD üyesi ülkeler bakımından bu oran yüzde 60 civarındadır. Dünyada üretimin, mekanizasyon ve otomasyonla yapılmasına paralel olarak, üretimde doğrudan çalışan insanlar azalmakta, buna karşılık araştırma-geliştirme ve pazarlama ile üretimin hizmet kısmında çalışan kişilerin oranı gittikçe artmaktadır. Bu olgu, Türkiye'nin önümüzdeki dönemde mutlaka tarım-dışı sektörlerde istihdamı arttırmak zorunluluğuyla karşı karşıya bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal bakımdan içinde bulunduğu şartları, özellikle endüstrileşme ve hizmet sektöründeki gelişmeyi yansıtması yanısıra sendikal faaliyet düzeyini simgeleyen bir gösterge olan ücretli ya da maaşlı olarak çalışanların faal nüfusa oranı Türkiye'de çok düşüktür. 1990 yılı için sivil istihdam 19 milyon 574 bindir. Bunun 6 milyon 491 bini ücretli veya maaşlı olarak çalışmaktadır. Mevsimlik, arizi ve geçici işlerde yevmiyeli olarak çalışanlarla birlikte bunların sivil istihdama oranı yüzde 38.4'dür. Özellikle tarımda küçük üreticilik ve ücretsiz yardımcı aile işçiliği ve bir ölçüde hizmetler sektöründe küçük üreticiliğin yaygınlığı da dikkati çekmektedir. Oysa çoğu gelişmiş ülkede ücretli olarak çalışanların faal nüfusa oranı yüzde 70'lerin üstündedir.

Faal nüfusun, bağımlı çalışan kesiminin oransal düşüklüğü, bir anlamda sendikal faaliyetin gelişimini sınırlayan önemli bir faktör de olmaktadır. Nitekim Temmuz'92 ayı itibariyle sendikalaşabilir toplam 3.596.469 işçinin yüzde 62.68'i sendika üyesi olarak gözükmekle beraber, sendikalı işçilerin toplam istihdam edilenlere oranı yüzde 12 civarındadır. Ücretli ya da maaşlı olarak bir işverene bağlı olarak çalışanlar açısından ise, sendikal örgütlülük içinde bulunanların oranı yaklaşık yüzde 30'dur.

Türkiye, OECD üyesi 24 ülke arasında en fakir olan ülkelerin başında gelmektedir. 1991 yılı itibariyle yaratılan milli gelir 112 milyar dolardır. Bir ülkenin refah düzeyinin ölçülmesinde kullanılan en önemli göstergelerden olan kişi başına düşen gayrisafi milli hasıla Türkiye'de 2000.- Doların altındadır. OECD üyesi ülkeler itibariyle nisbeten fakir sayılan Portekiz'de bu tutar 6085.- Dolar, Yunanistan'da ise 6505.- Dolardır.

Öte yandan Türkiye'deki gelir dağılımı benzer yapıdaki diğer gelişmekte olan ülkelere göre son derece olumsuz bir tablo ortaya koymaktadır. Türkiye'deki hanelerin en düşük gelirli yüzde 20'si gelirden yüzde 5.24 pay alırken, en yüksek gelirli yüzde 20'si yüzde 49.94 pay almaktadır. Türkiye'nin gelir dağılımı yönünden durumu OECD ve AT ülkeleriyle karşılaştırılmayacak biçimde kötüdür.

Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal açıdan ortaya konulan bu olguları ile siyasal yönetim biçimi arasında karşılıklı etkileşim bulunmaktadır. Ancak bu olgular, demokrasinin uygulanabilmesinin önündeki engeller biçiminde algılanamaz. Demokrasinin temel ilkeleri evrenseldir ve ülkenin içinde bulunduğu koşullardan bağımsız olarak değerlendirilmesi gerekir.

Türkiye, 1990'lı yıllarda kendine yeterli bir ekonomik ve toplumsal büyüme için temel oluşturmak zorundadır. Bu dönüşümün eşiğinde bulunulmaktadır. Türkiye'nin, tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar, ekonomik ve toplumsal yaşamımızın hemen her alanında ciddi, tutarlı ve radikal düzenlemeler yapması gerekmektedir. Ülkenin bugün çözüm bekleyen temel sorunu, ekonominin etken çalışması, milli gelirin olabildiğince arttırılması ve artan milli gelirin hakça bölüşülmesidir. Ekonomik etkinlik ve toplumsal adalet ancak demokratik düzenin bütün kurumlarına işlerlik kazandırarak sağlanabilecektir. Bir yönüyle de ülkemizde demokratikleşme süreci insan haklarına saygılı bir ekonomik sisteminin oluşturulması ve Türk insanının refahını arttıracak bir sistemin kabulü anlamını taşımaktadır. Temelde sivil toplum örgütlenmesine dayanan gerçek demokrasinin varlığı, emek ile sermaye arasında sağlıklı bir denge kurulmasına imkân verir.

GELİR BÖLÜŞÜMÜ

Geride bıraktığımız 1980'li yıllarda ekonomide izlenen makro, mikro ve sosyal politikalar, bir bütün olarak sermaye kesiminin yararına gelişmiştir. Gelir bölümüşümü gözle görülür biçimde çalışanlar aleyhine olmuştur. Türkiye'de gelir dağılımındaki bozukluklar sosyal ve siyasal bunalımların olduğu kadar istikrarsız demokrasilerin de bir nedeni ve fakat aynı zamanda bir sonucu olarak değerlendirilmelidir.

Türkiye'de gelir bölüşümü eşitsizliği her zaman tartışılan bir konu olmuştur. Türkiye'de gelir dağılımı hiçbir dönem dengeli olmamış, benzer yapıdaki diğer gelişmekte olan ülkelere göre son derece olumsuz bir tablo oluşturmuştur. Ancak 1978'e kadar geçen sürede önemli gelişmeler sağlandığı bir gerçek olmakla beraber 1980'li yıllarda bu eğilim tersine dönmüştür.

Tablo - 1: ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE GELİR DAĞILIMI

Nüfus Gruplarına Göre Toplam Gelir İçinde Yüzde Pay

		En Yoksul % 20	İkinci % 20	Üçüncü % 20	Dördüncü % 20	En Zengin % 20
Bangladeş	(1985-1986)	10.0	13.7	17.2	21.9	37.2
Hindistan	(1983)	8.1	12.3	16.3	22.0	41.4
Pakistan	(1984-1985)	7.8	11.2	15.0	20.6	45.6
Peru	(1985-1986)	4.4	8.5	13.7	21.5	51.9
Türkiye	(1987)	5.2	9.6	14.1	21.2	49.9
Kosta Rika	(1986)	3.3	8.0	13.2	20.7	54.5
Brezilya	(1983)	2.4	5.7	10.7	18.6	62.6
Singapur	(1982-1983)	5.1	9.9	14.6	21.4	48.9
İtalya	(1986)	6.8	12.0	16.7	23.5	41.0
Kanada	(1987)	5.7	11.8	17.7	24.6	40.2

Kaynak: Dünya Bankası, Wold Development Report, 1991
Türkiye için veriler D.İ.E. Gelir Dağılımı 1987
Verilerin ait olduğu yıllar parantez içinde gösterilmiştir.

Gelir dağılımının çok eşitsiz olması, özellikle varolan durumun giderek kötüleşerek yaşam standardında bir gerilemeye yol açması ciddi siyasal, sosyal huzursuzluk ve ekonomik darboğazlar yaratabilecek bir etkiye sahiptir. Özellikle Türkiye gibi kişi başına gelir düzeyinin düşük olduğu bir yapıda, gelir dağılımı da çok eşitsizse, geliri çok düşük düzeyde olan ailelerde beslenme, sağlık, eğitim ve barınma koşulları da çok sağlıksız olmaktadır. Böyle bir yapıda artık gelir dağılımındaki bozukluk yanısıra, yoksulluk sorunu da önem taşımaktadır.

Gelir dağılımında meydana gelen değişmelerin, bir dizi etkenin bileşkesi olarak ortaya çıktığı söylenebilmektedir. Türkiye'de gelir dağılımı üzerinde etkili olan değişkenler; başta tarım kesimi olmak üzere servetin dağılımı yanında nüfus ve işgücü piyasaları gibi yapısal faktörlerdir. Bu faktörlerin yanısıra siyasal iktidarın uyguladığı ekonomik politikalar da önem taşımaktadır.

Türkiye'de gelir dağılımı üzerinde yapılan çalışmalar, 1980'li yıllarda izlenen politikaların ücretliler aleyhine olduğunu göstermektedir. Fonksiyonel gelir bölüşümüne ilişkin veriler özellikle ücret ve maaşlarda inanılması güç rakamlar vermiştir. 1979 yılında yurtiçi faktör geliri içinde yüzde 32.8 olan maaş ve ücretlerin payı 1984'de yüzde 21.6'ya; 1988'de ise yüzde 14.0'e düşmüştür.

Bu durum, emek ile sermaye arasındaki bölüşümü yansıtan en sağlıklı göstergelerden olan katma değer içinde ücretlerin payında da görülmek-

tedir. Tablo - 2, imalat sanayiinde ücretlerin katma değerden aldığı payın 1979-1989 dönemindeki seyrini göstermektedir.

Tablo - 2: ÜCRETLERİN KATMA DEĞER İÇİNDEKİ PAYI (%)

	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Toplam :	38.7	30.7	27.1	25.1	24.6	23.5	21.2	16.1	17.3	15.4	19.0
Kamu :	51.8	35.3	26.3	23.6	23.3	22.9	18.6	12.9	17.0	13.0	17.6
Özel :	32.2	27.6	27.7	26.3	26.0	23.8	22.8	18.2	17.4	16.7	19.7

Kaynak : D.İ.E. Mart/1992'de Türkiye Ekonomisi

Buna göre, imalat sanayiinde ücretlerin katma değer içindeki payı 1980'den itibaren sürekli düşmüştür. Yaratılan değerden kamu ve özel sektörü toplamı olarak 1979 yılında yüzde 38.7 oranında olan çalışanların payı 1988 yılında yüzde 15.4 olmuş ve sonraki yıl tırmanışa geçerek yüzde 19 olmuştur. İmalat sanayiinin kamu ve özel kesim ayırımı itibariyle de benzeri gelişmeler görülmüş ve fakat kamu kesimindeki gerileme daha hızlı boyutta olmuştur.

Ancak, 1989'dan bu yana güçlü ve etkili olaak yürütülen sendikal mücadelenin ekonomik alana yansımasının başarılı olduğu, reel ücretlerde görülen değişimle ilgili gözlemlerden ortaya çıkmaktadır. Buna bağlı olarak, geçmiş yıllarda ücretlerde görülen kayıpların kısmen karşılanması yanısıra, faktör gelirleri içinde çalışanlar aleyhine görülen durumda da bir düzelme görülmektedir.

Bu eğilim, Türkiye'nin 500 Büyük Firma anket çalışmasında elde edilen sonuçlarda görülmektedir. Buna göre, 1983-1988 yıllarını kapsayan dönemde faktör gelirleri içinde çalışanlar aleyhine görülen durum 1989 yılı ile birlikte değişmiş ve maaş/ücret faktör geliri elde edenlerin payında bir yükselme ortaya çıkmıştır.

Kısa bir zaman dilimi içerisinde ücretlerde görülen bu dönüşüm ve iyileşmenin temelinde hiç kuşku yok ki sosyal, siyasal ve ekonomik koşulların belirleyici etkisi bulunmaktadır. Ancak gelir bölüşümünde görülen bu gelişmenin kalıcı olabilmesi, orta ve uzun dönem politikalarına uyumu ölçüsünde mümkün olacaktır. Ücretlilerin refah düzeyini yükseltmeye yönelik populist yaklaşımların kısa ömürlü olduğu ve ilk fırsatta geriye dönüşün görülebileceği Latin Amerika ülkelerinin geçmiş deneyimlerinde görülmüştür.

Ancak, 1989'dan itibaren yükselmeye başlayan katma değer içindeki ücret payı, uluslararası kıyaslamalara göre aynı konumdaki ülkeler bakımından Türkiye'de yine de düşük kalmaktadır. Örneğin Dünya Bankası verilerine göre, katma değer içinde maaş/ücret gelirlerinin payı Türkiye'de yüzde 16 iken, orta-gelir grubu ülkelerden Portekiz ve Panama'da yüzde 37; Meksika'da yüzde 20; Arjantin'de yüzde 18'dir. Sanayileşmiş olan ülkelerde ise bu pay, İngiltere ve İtalya'da yüzde 41, Almanya'da yüzde 42, Danimarka'da yüzde 53; Norveç'te yüzde 56 oranlarına ulaşmaktadır.

1980'li yıllarda daha da bozulmuş olan gelir dağılımında son üç yıldır sağlanan nisbi düzelmelere karşın, 1990'lı yılların gündeminde gelir bölüşümünün düzelmesi ivedi çözüm bekleyen bir sorun görünümündedir.

EKONOMİK İSTİKRAR VE BÜYÜME

Türkiye'nin önündeki önemli problemlerden birisi de, uzun süredir devam eden ve kronik bir nitelik kazanmış olan istikrarsızlıktır. Uzun süren istikrarsızlığın yarattığı belirsizlikler, ekonomik gelişme ve yapısal dönüşüm alanında olumsuz sonuçlar vermiştir. Ekonominin makro dengelerindeki ciddi sorunlar, yeniden yüksek büyüme konjonktürüne geçmeden önce, ekonomiyi bir yapı değişikliği ve sürekli bir büyüme hızı aşamasına yöneltecek bir geçiş dönemi gereğini zorunlu kılmaktadır.

DYP-SHP arasında imzalanan ortak hükümet protokolünün ekinde yer alan ekonomik programda da bu gereklilik kabul edilerek, Türkiye ekonomisine yeni bir hız verebilmek için ilk aşamada enflâsyonu azaltacak ve ekonomik dengelemeyi sağlayacak bir "onarım programı"nın uygulanması şartına işaret edilmektedir.

Türkiye ekonomisini hem acilen onarmak ve canlandırmak, hem de bir sanayileşme bakışı kazandırarak atılım yapmak amaçlanıyla oluşturulduğu belirtilen ekonomik programın ana hatları, koalisyon hükümeti kurulduktan sonra 18 Ocak 1992 günü açıklanmıştır. Ancak "Ekonomide Dengeleme, Üretim ve Atılım Programı"nda öngörülen makro dengelerin tutturulabilmesi için hangi kesimden ne ölçüde bir bedel isteneceği ve bunun için hangi araçların nasıl kullanılacağı konusundaki belirsizlik, bugüne kadar uygulanan politikalarla kısmi olarak açıklığa kavuşmuştur.

1980'li yıllarda uygulanan ekonomik ve sosyal politikaların kesimler arasında uzlaşmayı çok güçleştirecek bir mirası getirdiği bilinmekedir. Durum böyle iken, uygulanan yanlış politikalar sonucu meydana gelen olumsuzlukların aşılması için çalışanların özverisini temel alan yaklaşımların benimsenmesi sözkonusu olamaz. Geçmişte bozulan ekonomik istikrar ve sosyal dengelerin yeniden sağlanması çalışmalarının öncelikle sosyal devlet ve sosyal adalet ilkelerine dayanması gerekir.

Türkiye 1990'lı yıllarda hızlı ve istikrarlı büyümeyi gerçekleştirmek zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Öte yandan Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülkenin dünyanın değişimine ayak uydurabilmesi için sadece büyümesi değil sanayileşerek büyümesi esastır. Oysa 1980'li yıllar Türkiye'nin gündeminden sanayileşmenin de kaldırıldığı dönem olmuştur.

Bölüşüm politikalarının gelir dağılımını bozucu etkileri, 1980 sonrasında sermaye birikim oranlarını yükseltmek gibi önemli bir fırsat doğmasına yol açmıştır. Ancak, on yıllık kısa bir dönem içerisinde çalışanlardan sermaye kesimine aktarılan büyük boyuttaki kaynak, ekonominin üretim kapasitesini ve verimliliği arttıracak yatırımlara dönüşememiştir.

Türkiye ekonomisinin son dönemdeki büyüme hızları aşağıdaki tabloda sunulmaktadır:

Tablo - 3: BÜYÜME HIZLARI

(1968 Faktör Fiyatlarıyla, Yüzde Değişme)

Sektörler	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991 (1)	1992 (2)
Tarım	3.5	2.4	7.9	2.1	8.0	-10.8	11.6	0.2	3.0
Sanayi	10.1	6.3	8.7	9.6	3.1	3.1	9.0	2.9	6.3
Hizmetler	5.3	4.0	6.4	6.8	4.1	4.1	6.6	1.6	5.1
GSYİH (FF)	6.0	4.2	7.3	6.5	4.7	0.6	8.2	1.7	5.1
GSMH (PF)	5.9	5.1	8.1	7.5	3.6	1.9	9.2	1.5	5.5

Kaynak: DPT 1992 Programı
(1) Tahmin
(2) Hedef

Ekonominin son dönemdeki gelişme eğilimine bakıldığında dikkati çeken ilk özellik, yıllık büyüme hızının büyük farklılıklar göstermesidir. Üretim artış hızının iç talep, dış ekonomik koşullar ve tarımsal üretimde meydana gelen değişmelere bağlı olduğu söylenebilmektedir. 1986 ve 1987'deki yüksek büyüme hızını petrol fiyatlarının düşmesi, dış kredi olanaklarının artması ve altyapı yatırımlarının hızlanması sonucu iç talepte görülen canlanma ile açıklamak mümkündür. Ancak özellikle kamu kesimi harcamalarıyla uyarılmış bu hızlı büyüme, ekonomideki dengesizlikleri giderebilmek için 1987 yılı sonunda kamu tarafından üretilen mal ve hizmetlerine yapılan önemli orandaki zam ve 1988 Şubat ayında alınan bir dizi önlem, sonuçta üretimi yavaşlatıcı etki yapmış ve büyüme hızı 1988'de yüzde 3.6 olarak gerçekleşmiştir.

1989 yılı başında ekonominin içinde bulunduğu durgunluğun gerisinde yetersiz taleb düzeyi belirgin özellik olarak dikkati çekmiş ve 1989 yılının ikinci yarısının hemen başlarından itibaren yapılan önemli orandaki ücret artışları, tüketim harcamaları yoluyla talep düzeyini arttırarak, özellikle imalat sanayiinde üretim düzeyinin önemli ölçüde artmasını sağlamıştır. 1989 yılı sonunda ekonomide görülen canlanma 1990 yılında da sürmüştür. Tüketim talebindeki canlanma sanayinin yüzde 9 büyümesini sağlamış, tarım sektörünün katma değeri ise yüzde 11.6 oranında artmıştır. Tarım ve sanayi sektöründeki gelişmelere bağlı olarak hizmetler sektöründe yüzde 6.6 oranında büyüme sağlanmıştır. Böylece 1990 yılında GSMH büyüme hızı, son yıllardaki en yüksek düzeyine erişerek yüzde 9.2 olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomide görülen bu gelişme, ücret unsurunun aynı zamanda talep miktarını belirleyen önemli bir değişken olması yönüyle dikkat çekicidir. Özellikle sanayi ücretlerindeki artış beraberinde tüketici talebini uyarmakta, bunun sonucu olarak da, üretim düzeyinde artan maliyetlerden doğan daralmayı önemli ölçüde hafifletmek mümkün olabilmektedir.

Türkiye'de 1990 yılındaki ekonomik gelişmelerin belirlenmesinde içsel etkiler ağırlıklı rol oynamasına karşın, 1991 yılında Körfez Krizi'nin üretim yatırım ve fiyat bekleyişleri üzerinde yarattığı baskı etkili olmuştur. Krizin savaşa dönüşmesiyle birlikte ülke ekonomisi değişik boyutlarıyla zarar görmüştür. Körfez savaşına bağlı olarak 1991 yılının ilk üç ayında başgösteren büyük durgunluğun kalıcı olarak yorumlanması, iktisadi gelişmeler hakkında tereddütleri arttırmıştır. Bunun yanısıra yıl ortasında gerçekleşen hükümet değişikliği ve ardından girilen seçim ortamı belirsizliği arttıran unsurlar olmuştur. Bu gelişmelerin sonucunda reel GSMH yüzde 1.5 hızında büyümüştür.

1992 yılında GSMH'nın sabit fiyatlarla yüzde 5.5 oranında artması hedef alınmıştır. Faktör fiyatlarıyla tarım sektörünün yüzde 3, sanayi sektörünün yüzde 6.3 ve hizmetler sektörünün yüzde 5.2 oranında büyümesi öngörülmektedir. 1992 yılının ilk yarısı itibariyle, ekonomide yükselme sürecine girildiği görülmektedir. D.İ.E. tarafından üçer aylık dönemlerdeki gerçekleşmelere göre hesaplanan milli gelir tahminlerine göre GSMH gelişme hızı, yılın ilk yarısında yüzde 6.4'dür.

1980'lerde biçimlenen ekonomik profilin en dikkati çeken özelliklerinden birisi de sanayileşme stratejisinden vazgeçilmesi olmuştur. Sanayileşmenin ekonomik gelişmenin ana ekseni olmaktan çıktığı bu dönemde, sektör yapısında önemli bir değişme olmamıştır.

Tablo - 4: SEKTÖRLERİN GSYİH İÇİNDEKİ PAYLARI

Cari Faktör Fiyatlarıyla, Yüzde Pay

Sektörler	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991 (1)	1992 (2)
Tarım	19.6	18.8	18.5	18.0	17.5	16.8	18.1	17.9	17.5
Sanayi	29.4	31.6	31.9	31.6	32.4	31.4	29.3	29.6	30.0
Hizmetler	51.0	49.6	49.7	50.2	50.1	51.8	52.6	52.5	52.5
GSYİH	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kaynak: DİE - DPT
(1) Tahmin
(2) Hedef

Çalışanların yüzde 48'inin istihdam edildiği tarım sektörünün gayrisafi yurtiçi milli hasıla içindeki payı yaklaşık yüzde 18'dir. Son yıllarda sanayi ve hizmet sektöründe daha fazla kişi istihdam edilmesine karşın, sözkonusu sektörlerin GSYİH içindeki paylarında ise belirgin bir farklılık olmamıştır. Bu sonuç, adıgeçen sektörlerde yapılan yatırımların üretken olmayan verimsiz alanlarda gerçekleştiğini göstermektedir. Türkiye'de işgücü verimliliğindeki artışlar geçtiğimiz yıllarda OECD ortalamasını aşan düzeylerde gerçekleşmesine karşın, kişi başına düşen sanayi katma değeri düşüktür. Türkiye düşük katma değerli ve talebi zayıf mallar üreten ülke konumundan katma değeri yüksek sanayi alanlarına geçmek zorunluluğuyla karşı karşıyadır.

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

ZAM YAĞMURUNA TÜRK-İŞ'TEN TEPKİ

MERAL : "Hükümet; işçiye, memura ve emekliye kaşıkla verdiğini, kepçe ile alıyor"

SON 10 GÜNDE YAPILAN ZAMLAR

Cinsi	Artış Oranı (%)
Demir-çelik ürünleri	9.5
Şeker	12 - 14
Çay	25
Kâğıt	10 - 20.6
Akaryakıt	10
Tüpgaz	10
Ekmek	25
Tekel	30
THY (İç Hatlar)	33
Erdemir ürünleri	10
Seydişehir Alüminyum	2.2

TÜRK-İŞ, son günlerde ekmekten akaryakıta kadar birçok mal ve hizmete yapılan zamlara sert tepki gösterirken; Genel Başkan Bayram Meral "Hükümet; işçiye, memura ve emekliye kaşıkla verdiğini kepçe ile geri alıyor" dedi.

Meral, halkın enflâsyon karşısında yaşam savaşı vermesinin seçim malzemesi yapılarak iktidar ortağı olan iki siyasi partiye, dar ve sabit gelirli kitlelerin güveni kalmadığına da işaret ederek şu açıklamayı yaptı:

"Son günlerde Cumhurbaşkanı seçimi ile tıkanan bürokrasinin sıkıntısı yaşanırken, şimdi de Sayın Demirel'in Cumhurbaşkanı seçilmesini adeta kutlar gibi siyasal iktidar zam üstüne zam yaparak, işçiye, memura ve emekliye kaşıkla verdiğini kepçe ile geriye almaya başlamıştır.

Dar ve sabit gelirli kitlelerin enflâsyon karşısında yaşam mücadelesi vermesini seçim malzemesi yaparak bu kesimlerden oy alan ve koalisyon hükümetini kuran iki siyasi parti, pekçok konuda olduğu gibi hayatı ucuzlatacakları vaadini de gerçekleştirememiş, kendilerine bağlanan umutları ve güveni boşa çıkarmıştır.

Çay, şeker, ekmek, tüpgaz ve akaryakıt gibi temel ihtiyaç maddelerine yapılan zamları demirçelik ürünleri, alimünyüm, THY, Erdemir ürünleri ve tekel maddelerine büyük ölçüde uygulanan zamlar takip etmiş, halkımız tam bir şok içine girmiştir.

Sadece akaryakıt fiyatlarına yapılan zam bile, bütün mal ve hizmetlere yeni zamlar getirecektir.

Bu zamların Sayın Başbakanın Cumhurbaşkanlığına seçilmesi sonrası açıklanması, bu konuda sorumluluk taşıyanları kamuoyunun tepkisinden kurtaramaz.

İşçi sınıfı olarak Hükümetin bu zam politikasını şiddetle kınıyor, zamanı geldiğinde demokratik bütün haklar kullanılarak kendilerinden bunun hesabının sorulacağını şimdiden hatırlatıyorum"

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Genel Bşk.: **BAYRAM MERAL** Bayındır Sokak No: 10 Tel : 433 31 25-26-27-28-29 ANKARA Fax : 433 68 09	14	**DOK GEMİ-İŞ** Genel Bşk.: **NAZIM TUR** Büyük Langa Fabrika Sokak Necmibey İşhanı No: 18 Tel : 517 12 78 (3 Hat) Yenikapı / İSTANBUL Fax : 517 13 85
01	**TARIM-İŞ** Genel Bşk.: **SABRİ ÖZDEŞ** Necatibey Cad. 22 Tel : 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA Fax : 229 85 92	15	**TÜRKİYE YOL-İŞ** Genel Bşk.: **BAYRAM MERAL** İstanbul Cad. No: 58 İskitler / ANKARA Tel : 342 22 40-51 Fax : 341 27 05
02	**TÜRKİYE MADEN-İŞ** Genel Bşk.: **H. HÜSEYİN KAYABAŞI** Strazburg Cad. 7 / 3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel : 231 73 55-56-57 Fax : 229 89 31	16	**TES-İŞ** Genel Bşk.: **FARUK BARUT** Meşrutiyet Cad. Karanfil Sokak 34 Fax : 418 58 89 Tel : 417 84 57-58-59 - 418 58 89 Bakanlıklar / ANKARA
02	**GENEL MADEN-İŞ** Genel Bşk.: **ŞEMSİ DENİZER** Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel : 51 23 12 - 51 20 02 ZONGULDAK Fax : 53 66 35	17	**TEZKOOP-İŞ** Genel Bşk.: **AHMET TAMER** Necatibey Cad. Sezenler Sokak 2 / 16 Tel : 231 74 94 (6 Hat) Sıhhiye / ANKARA Fax : 231 74 99
03	**PETROL-İŞ** Genel Bşk.: **MÜNİR CEYLAN** Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel : 274 88 96 (4 Hat) Gayrettepe / İSTANBUL Fax : 274 74 46	17	**TÜRK KOOP-İŞ** Genel Bşk.: **AHMET BALAMAN** İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15 / 11 Fax : 229 58 36 Tel : 230 08 55 - 229 44 80 Yenişehir / ANKARA
04	**TEKGIDA-İŞ** Genel Bşk.: **ORHAN BALTA** 4. Levent Konaklar Sokak Tel : 264 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL Fax : 278 95 34	18	**TÜMTİS** Genel Bşk.: **SABRİ TOPÇU** İnkilap Caddesi No: 35/1 Aksaray/İSTANBUL Tel : 530 07 43 Fax: 588 26 20
05	**ŞEKER-İŞ** Genel Bşk.: **HİKMET ALCAN** Karanfil Sokak 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel : 418 42 73-74 - 418 19 88 Fax : 425 92 58	19	**DEMİRYOL-İŞ** Genel Bşk.: **ENVER TOÇOĞLU** Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5 / 4 Tel : 231 80 30-31 ANKARA Fax : 231 80 32
06	**TEKSİF** Genel Bşk.: **ŞEVKET YILMAZ** Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel : 431 21 70-71-72-73 ANKARA Fax : 435 78 26	20	**TÜRKİYE DENİZCİLER** Genel Bşk.: **TURAN UZUN** Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel : 244 48 38 - 249 56 29 Tophane / İSTANBUL Fax : 244 52 21
07	**DERİ-İŞ** Genel Bşk.: **YENER KAYA** Gençtürk Cad. 17 / 3 Birlik İşhanı Fax : 528 62 07 Tel : 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	**HAVA-İŞ** Genel Bşk.: **ATİLAY AYÇİN** İncirli Cad. Volkan Apt. 66 / 1 Fax : 571 90 51 Tel : 572 25 98 - 572 35 27 Bakırköy / İSTANBUL
08	**AĞAÇ-İŞ** Genel Bşk.: **GÜRAL ERÇAKIR** Necatibey Cad. No: 20 / 22-23 Fax : 231 52 19 Tel : 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	**LİMAN-İŞ** Genel Bşk.: **HASAN BİBER** Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4 / 5 Tel : 231 74 18-19 Fax : 230 24 84 Sıhhiye / ANKARA
09	**SELÜLOZ-İŞ** Genel Bşk.: **MİTHAT SARI** Ömerağa Mah. Hürriyet Cad. Işılay Apt. Kat: 1 Tel : 118 99 - 134 50 İZMİT Fax : 134 51	23	**HABER-İŞ** Genel Bşk.: **CENGİZ TEKE** Tuna Cad. 30 / 8 Fax : 434 57 04 Tel : 431 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	**BASIN-İŞ** Genel Bşk.: **ALİ EKBER GÜVENÇ** Hanımeli Sokak No. 26 / 6-7 Fax : 229 43 15 Tel : 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	**SAĞLIK-İŞ** Genel Bşk.: **MUSTAFA BAŞOĞLU** Necatibey Cad. 23 / 9-10 Tel : 231 80 45 Fax : 230 23 96 Sıhhiye / ANKARA
11	**BASİSEN** Genel Bşk.: **METİN TİRYAKİOĞLU** İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel : 251 99 00 Galatasaray / İSTANBUL Fax : 252 38 35	25	**TOLEYİS** Genel Bşk.: **CEMAİL BAKINDI** İnebey Mh. Küçük Langa Cd. No. 16 / 18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel : 530 73 82-585 52 07 Aksaray / İSTANBUL Fax : 530 72 99
11	**BASS** Genel Bşk.: **TURGUT YILMAZ** Sümer Sokak 29 Fax : 229 13 03 Tel : 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	**TÜRK HARB-İŞ** Genel Bşk.: **İZZET ÇETİN** İnkilâp Sokak 20 Fax : 417 13 64 Tel : 417 50 97-98-99 Kızılay / ANKARA
12	**TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ** Genel Bşk.: **TAMER ERALAN** Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Fax: 231 89 36 Tel : 231 72 30 (5 hat) Sıhhiye / ANKARA	27	**TGS** Genel Bşk.: **ORHAN ERİNÇ** Basın Sarayı Kat: 2 Fax : 511 48 17 Tel : 527 85 34 Cağaloğlu / İSTANBUL
12	**KRİSTAL-İŞ** Genel Bşk.: **İBRAHİM EREN** Kazancı Yokuşu, Ağaçırağı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel : 251 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İST. Fax : 151 95 79	28	**TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ** Genel Bşk.: **FUAT ALAN** Yeni Selim Paşa Sokak 62 Fax : 513 93 68 Tel : 513 82 54-55-56 Aksaray / İSTANBUL
13	**TÜRK-METAL** Genel Bşk.: **MUSTAFA ÖZBEK** Akıncılar Sokak No: 14 Tel : 231 79 40 (4 Hat) Maltepe / ANKARA Fax : 229 77 14		**TÜRK-SEN** Genel Bşk.: **ÖNDER KONULOĞLU** 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Fax : 9 (5-20) 87 831 Tel : 72 444 Lefkoşe / KIBRIS

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK • Tel: 434 14 71 - Fax: 434 14 71 • ANKARA